

Liite 1. Murtotuulen tuulivoimapuisto, Posio LAPELY/10/07.04/2012

Lausunnot

1. *Kemijärven kaupunki*

Kaupunginhallitus toteaa, että Murtotuulen tuulivoimapuiston vaikutuksia Kemijärven kaupungin alueelle on käsitelty riittävällä tarkkuudella ja laajuudella.

2. *Posion kunta*

Kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa arviointiselostuksesta.

3. *Ranuan kunta*

Kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa arviointiselostuksesta.

4. *Lapin aluehallintovirasto*

Lapin aluehallintovirasto katsoo, että hankkeen vaikutukset ihmisten terveyteen, viihtyvyyteen ja elinoloihin on arviointiselostuksessa esitetty riittävän laajasti. Lapin aluehallintovirastolla ei ole näin ollen huomauttamista arviointiselostuksesta.

5. *Lapin liitto*

Alue on Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M 4516), jolla osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin käyttötarkoituksiin. Alueen koilliskulma sijoittuu luonnonsuojelualueelle (SL 4247, Mustarinnan tunturi). Alueen halki kulkee luode-kaakko-suunnassa olemassa oleva moottorikelkkailureitti ja sähkölinja. Lisäksi eteläosan suuntaisesti kulkee kantatie (kt). Hankealueen eteläpuolella on suojelualue (S 3016, Korouoma), virkistysalue (V 843, Korouoma), jonka suuntaisesti kulkee ulkoilureitti sekä matkailun vetovoima-alue (mv 8401, Itä-Lapin matkailualue). Maakuntakaavatilanne on todettu arviointiselostuksessa.

Lapin liitossa on valmistunut Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvitys vuoden 2012 alussa. Selvityksessä Murtotuulen alue (Murtotunturi – Vitikkotunturi, tarkastelualue 43) on todettu tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi. Paikkatietoanalyysissä tunnistetun alueen laajuus on noin 60 km². Aluetta on selvityksen aikana rajattu pienemmäksi, ja tarkemman rajauksen laajuus on 22 km². Yleisarviossa todetaan seuraavaa: ”*Selvityksen perusteella*

alue soveltuu tuulivoimarakentamiseen hyvin. Tuulimallinnuksen perusteella arvioitu tuotanto on selvitysalueen parhaita. Alueen tuntumassa sijaitsee suojellun petolinnun pesäreviiri. Asutus on ympäristössä harvahkoa. Luontoarvot sekä vaikutukset maisemaan, virkistykseen ja poronhoitoon saattavat rajoittaa alueen laajamittaista toteutettavuutta.”

Tehty selvitys tulee toimimaan pohjana maakuntakaavoitukselle ja muulle maankäytön suunnittelulle. Selvitys on laadittu maakuntakaavatasoa vastaavaksi.

Posion Murtotuulen tuulipuistohanketta on kokonaisuutena pidettävä seudullisesti merkittävänä, ja siten sen osoittaminen maakuntakaavatasolla olisi lähtökohtaisesti tarpeen. Itä-Lapin maakuntakaavassa ei ole käsitelty tuulivoimarakentamista, joten tehty selvitys korvaa tätä puutetta. Selvityksen perusteella hankealuetta esitettäisiin maakuntakaavassa tuulivoimamala-alueeksi.

Lapin liitossa on käynnistynyt Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan uudistaminen vuoden 2013 alkupuolella. Tavoitteena on, että maakuntakaava olisi vuoden 2015 marraskuussa Lapin liiton valtuustossa hyväksyttävänä.

Vaikutusten arvioinnin mukaan melun yöohjearvo 35 dB (A) saattaa ylittyä vähäisesti Pyytölammen–Julmajärven ranta-asemakaava-alueella sekä rakentamattomien Palojärvien rannoilla. Tuulipuistojen vaikutuksia porojen käyttäytymiseen ja porotalouteen ei tähän asti saadun kokemustiedon vähäisyyden vuoksi tunneta vielä riittävästi. Seurantaohjelmassa tulisi ottaa huomioon loma-asukkaille mahdollisen meluvaikutuksen tutkiminen sekä poronhoitoa koskevan seurannan järjestäminen.

Lapin maakuntasuunnitelmassa 2030 on linjattu Lapin kehittämisen pitkäaikaiset tavoitteet. Tuulivoimapuistojen osalta pyritään keskitettyihin ratkaisuihin ja sovittamaan toiminta yhteen matkailun, luonnonsuojelun sekä porotalouden kanssa. Arviointiselostuksessa esitetty hanke tukee maakunnan suunnittelun tavoitteita pyrkiessään suureen ja keskitettyyn kokonaisuuteen tuulivoimarakentamisen osalta.

6. Metsähallitus, Pohjanmaan luontopalvelut

Hankealue on pääosin Posion yhteismetsän omistuksessa lukuun ottamatta Pyytöuman aluetta, joka on Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelujen hallinnoimaa, Posion yhteismetsältä luonnonsuojelutarkoituksiin METSO-ohjelman toteuttamiseksi hankittua aluetta (kiinteistö 614-411-10-30). Pyytöuman alue sijoittuu kokonaisuudessaan hankealueen sisälle. Hankealue tulee idässä lähelle Mustarinnan tunturin Natura 2000 -ohjelman aluetta (FI1301102). Lisäksi hankealueen eteläpuolella on Korouoma-

Jäniskairan Natura-alue (FI1301104) ja pohjoispuolella moniosainen Siikajoki–Juujoen Natura-alue (FI1300407). Näistä Mustarinnan tunturi ja Korouoma–Jäniskaira ovat valtionmaata, Siikajoki–Juujoen hankealueen läheisyydessä sijaitsevat osat ovat yksityismaata.

Metsähallitus antaa lausunnon Murtotunturin tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ja hankkeen toteuttamista edellyttävästä osayleiskaavasta Pyytöuman suojelukiinteistön ja Mustarinnan tunturin sekä Korouoma–Jäniskairan Natura-alueiden maanhaltijana. Lausunnon otsikot ja numerointi ovat YVA-selostuksen ja osayleiskaavan luonnoksen (kaavaselostus) mukaiset.

MURTOTUNTURIN TUULIVOIMAPUISTON YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUS

4 YVA-MENETTELYSSÄ ARVIOIDUT VAIHTOEHDOT

4.1 Sijoitusvaihtoehdot

YVA-selostuksessa kaikki tuulivoimaloiden sijoitusvaihtoehdot poikkeavat hieman YVA-ohjelman vaihtoehdoista. Tuulivoimaloita on siirretty pyrkien huomioimaan ja minimoimaan vaikutukset loma-asutukseen, porotalouteen ja metsästykseseen. Luonnonsuojelullisia vaikutuksia, etenkin linnuston osalta, ei ole huomioitu. Vaihtoehdoissa alueen luonnonsuojelullisesti arvokkaimmassa koilliskulmassa on jopa enemmän voimaloita kuin YVA-ohjelmassa. Ohjelmavaiheen lausunnossa Metsähallitus esitti, että hankealueen koillisnurkka rajattaisiin kokonaisuudessaan ulos hankealueesta. Tämä parantaisi läheisten suojelualueiden tilaa sekä maisemallisesti että petolintujen reviirien osalta. Esimerkiksi Kuovitunturilla ja Mustarinnantunturilla on suojellun petolinnun reviirit, mutta pesien sijaintia ei tunneta.

7 YMPÄRISTÖN NYKYTILA JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

7.1.2 Nykytila

Maankäyttö

Hankealue on mainittu poronhoitoalueeksi ja pääosin metsätaloussuojelussa olevaksi alueeksi, mutta mainitsematta on jäänyt, että alue sisältää suojelualueen (Pyytöuma). Myös kuvasta 7-2 (Alueen nykyinen maankäyttö) suojelualue puuttuu.

7.1.4 Vaikutukset maankäyttöön ja kaavoitukseen ja vaihtoehtojen vertailu

Luvussa mainitaan, että hankkeen (maisema)vaikutukset ovat Korouomassa kokonaisuutena lieviä, koska matkailun tulevaisuuden kehittämisen painopisteet sijoittuvat Posiolla muualle. Korouoma on kuitenkin ehdottomasti tärkeimpiä luontokohteita Posion matkailussa ja se mainitaan myös Itä-Lapin maakuntakaavan kaavaselostuksessa

(Liite: Aluekuvaukset) yhdeksi Posion vetovoimaisimmista matkailukohteista. Korouoma on paitsi erityisaktiviteettikohde (kiipeily), myös maisemakohde. Erityisen merkittävä negatiivinen Korouomaan kohdistuva maisemavaikutus on hankevaihtoehdolla VE1.

7.4 Linnusto

Liite 6: Luontoselvitys (selvityksen Linnusto-osiot)

Pesimälinnuston selvitys

Pesimälinnustoa on selvitetty linja- ja pistelaskennoin, jotka on vakioituja menetelmiä, ja oikein käytettynä niillä saadaan suhteellisen luotettava kuva alueen linnustosta. Hankealueen linnustselvitys on kuitenkin tehty huomattavan puutteellisesti. Selvityksessä käytetyt menetelmät kuvataan puutteellisesti tai vakioituja menetelmiä on käytetty alueen kokoon nähden puutteellisesti.

Noin 90 km²:n kokoiselle hankealueelle on laskettu kaksi linjaa, joiden yhteispituus on 7,5 km. Metsähallituksen suojelualueiden linnuston linjalaskennoissa käytetty suositus on alle sadan km²:n kokoiselle alueelle laskea noin 1 km linjaa/alueen maa-km², jotta tuloksia voidaan pitää jossain määrin luotettavina. Vastaavanlaiseen tarkkuuteen pääsemiseksi olisi hankealueelle pitänyt laskea noin 90 km linjaa. Linjojen määrässä tämä tarkoittaa yhteensä noin 15 linjaa. Vähimmäisvaatimuksena edes jollain tavalla riittävään linjalaskentatehokkuuteen pääsemiseksi voisi riittää puolet em. linjamäärästä, eli alueelle olisi pitänyt laskea vähintään 45 linjakilometriä linjojen määrän ollessa noin kahdeksan. Tässä tapauksessa linjojen sijoittamiseen pitää kiinnittää erityisen suurta huomiota, jotta linjat kattavat koko tutkittavan alueen tasaisesti ja kaikki alueella tavattavat elinympäristöt tulevat edustetuiksi laskentalinjoilla oikeassa suhteessa. Hankealueelle lasketut kaksi linjaa sijoittuvat vain sen tietylle osalle eivätkä ne missään nimessä kuvaa koko aluetta riittävästi.

Pistelaskennoilla on täydennetty alueen huomattavan puutteellista linjalaskentaa. Laskentaa on tehty 19 pisteessä havainnoimalla kussakin pisteessä viiden minuutin ajan. Raportista ei käy ilmi, kuinka monta laskenta-aamua pistelaskentoihin on käytetty. Tehokasta ohjeiden mukaista havainnointiaikaa on pistelaskentoihin käytetty 1 h 35 min (= 5 min/piste). Pisteeltä toiselle siirtymiset huomioiden on mahdollista, että pistelaskennat on tehty yhtenä aamuna. Pesimälinnuston kvantitatiiviseen selvitykseen eli linja- ja pistelaskentoihin on todennäköisesti käytetty yhteensä kolme aamua. Ohjeiden mukaista laskentanopeutta käyttäen on linjalaskentoihin käytetty kokonaisaika ollut noin 5,5 tuntia. Laskentoihin käytetty kokonaisaika on siten arviolta noin 7 tuntia jakautuen yhteensä noin kolmelle aamulle. Tätä voidaan pitää huomattavan vähäisenä kvantitatiiviseen lintulaskentaan käytettynä aikana 90 km²:n kokoiselle alueelle.

Voimaloiden lähiympäristöissä on havainnoitu suojelullisesti merkittäviä lintulajeja käyttäen kartoitusmenetelmää. Menetelmää ei raportissa kuitenkaan kuvata millään tavalla, joten sen tehokkuutta ja luotettavuutta on mahdoton arvioida. Linnustonseurannan havainnointiohjeiden (Koskimies & Väisänen 1988) mukaan metsälintujen kartoituslaskennassa tulisi käyttää 10 käyntikertaa. Jos linnusto on harvaa kuten Pohjois-Suomessa, riittää kahdeksan käyntikertaa. Tällaista menetelmää tuskin kuitenkaan on käytetty, joten on harhaanjohtavaa nimittää käytettyä inventointimenetelmää kartoitukseksi.

Linjalaskennan tulokset on laskettu Rajasärkän (2011) tekemän julkaisun perusteella. Tätä julkaisua ei kuitenkaan mainita raportin kirjallisuusluettelossa. Linjalaskentojen tiheydeksi on saatu 95 paria/km², josta todetaan, että se vastaa pohjoissuomalaisen havupuuvältaisten metsien tiheyksiä. Viitteenä tähän käytetään Oulun pesimälinnustoatlasta ja Muuttuva pesimälinnusto -kirjaa. Oulu sijaitsee kuitenkin noin 150 km hankealueesta lounaaseen ja eri metsäkasvillisuusvyöhykkeellä eivätkä siellä tehdyt lintulaskennat sovellu vertailuaineistoksi Posiolla tehtäville laskennoille. Muuttuva pesimälinnusto -kirjassa ei puolestaan ole julkaistu eri biotooppien linnuston tiheyksiä, joten sieltäkään ei löydy suoraa vertailukohtaa posiolaiselle metsälinnustolle. Kirjassa esitetään karttamuodossa koko maalinnuston tiheydet isoille vyöhykkeille. Posion seudulla maalinnuston tiheys on välillä 100–125 paria/km². Koska linnuston tiheys laskee etelästä pohjoiseen päin mentäessä, on mahdollista tehdä arvio, että Posion seudulla maalinnuston tiheys on keskimäärin noin 125 paria/km². Hankealueelle laskettujen linjojen mukainen tiheys on tätä selvästi (noin 25 %) alhaisempi. Ero on sen verran iso, että raportissa olisi pitänyt pohtia eron mahdollisia syitä. Etenkin olisi pitänyt esittää arvio siitä, johtuuko ero esimerkiksi laskennan ajan sääolosuhteista tai mahdollisesti puutteista itse laskennan suorittamisessa (esim. liian suuri laskentanopeus).

Pistelaskentojen perusteella on myös laskettu linnuston tiheyksiä. Raportista ei kuitenkaan käy ilmi, miten tulokset on laskettu alkuperäisen aineiston perusteella. Pistelaskentojen perusteella laskettavat tiheydet eivät ole millään tavalla laskettuna suoraan vertailukelpoisia linjalaskentojen tulosten kanssa, joten suoraa vertailua eri laskentamenetelmien välillä tulisi välttää.

Pesimäaikaisten linnustoinventointien perusteella on hankealueelle rajattu kaksi linnustollisesti arvokasta aluetta. Jää kuitenkin epäselväksi, millä perusteilla linnustollinen arvokkuus on määritetty ja miten alueiden rajaukseen on päädytty. Kuvan 5-1 alue A (YVA-selostus 7-45) on Metsähallituksen hallinnassa oleva Pyytöuman suojelualuevara, joka on hankittu valtiolle suojelutarkoituksiin. Suojelun perusteena eivät kuitenkaan varsinaisesti ole olleet alueen linnustolliset arvot, vaikka

siellä tavattiinkin kesän 2012 inventoinnissa vanhaa luonnontilaista metsää indikoiva sinipyrstö.

Raportissa listataan joukko suojelullisesti huomattavia lajeja, joiden joukossa nimetään erityisvastuulajeja. Taulukossa nämä lajit on nimetty Suomen kansainvälisiksi vastuulajeiksi, joista raportissa käytetään lyhennettä EVA. Käsitteeseen ei kuitenkaan liity minkäänlaista viitettä. Lyhenne viittaa Linnut-lehdessä vuonna 1996 julkaistuun Mauri Leivon kirjoittamaan artikkeliin ”EVA - Suomen kansainvälinen erityisvastuu linnustonsuojelussa”. Leivon listaamilla lajeilla ei kuitenkaan ole minkäänlaista virallista asemaa suojelun kannalta tärkeiden lajien listauksissa. Vuoden 2000 uhanalaisten lajien arvioinnin yhteydessä otettiin käyttöön uutena terminä ”Suomen vastuulajit”. Näiden lajien joukkoon sisällytettiin 38 lintulajia muihin eliöryhmiin kuuluvien lajien lisäksi. Nämä 38 lintulajia ovat siis virallisesti Suomen vastuulajeja. Ympäristövaikutusten arvioinnin pohjaksi laadituissa raporteissa tulee käyttää erilaisista lajiryhmistä virallisia nimityksiä ja välttää epäselviä ja harhaanjohtavia lyhenteitä. Täten ympäristövaikutusten arvioinnin pohjaksi laadittavissa lintuselvityksissä tulee käyttää juuri edellä mainittua termiä ”Suomen vastuulajit” ja sen mukaista lajilistaa, joka poikkeaa jonkin verran Leivon laatimasta listasta.

Taulukossa 4 (YVA-selostus 7-7) on lueteltu 22 lajia, joita kutsutaan suojelullisesti huomattaviksi, pesiviksi tulkituiksi lintulajeiksi. Taulukon alin rivi ilmaisee, montako tietyn lajiryhmän lajia alueen laskennoissa on tavattu. Luvut ovat kuitenkin virheelliset. EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja väitetään tavatun yhteensä 10. Taulukossa on kuitenkin lueteltu 11 direktiivilajia. EVA-sarakkeessa on summaksi merkitty 10. Todellisuudessa sarakkeessa on kuitenkin 12 rastia. Uhanalaisten lajien kohdalla summaksi väitetään 3 vaarantunutta (VU) ja 4 silmälläpidettävää (NT) lajia. Listassa on kuitenkin vain yksi VU-merkintä. NT-merkintöjä on yhteensä 5. Lisäksi silmälläpidettävän helmipöllön NT-merkintä puuttuu taulukosta, joten todellinen NT-lajien määrä on 6. Tekstissä mainittua vaarantuneeksi luokiteltua sinipyrstöä ei taulukossa mainita lainkaan.

Alueellisesti uhanalaisten lajien määräksi taulukossa väitetään 4. Kyseisessä sarakkeessa on kuitenkin 5 rastia. Murtotunturin alue Posiolla kuuluu Suomen metsäkasvillisuuden aluejaossa pohjoisboreaaliseen vyöhykkeeseen ja sen Peräpohjolan lohkoon. Lintujen, samoin kuin muidenkin eliöryhmien alueellisen uhanalaisuuden arviointi perustuu metsäkasvillisuuden aluejakoon. Pohjoisboreaalisen vyöhykkeen Peräpohjolan lohkossa alueellisesti uhanalaisiksi arvioituja lintulajeja ei taulukkoon listattujen lajien joukossa ole ainuttakaan.

Koska raportissa ei esitetä alkuperäistä laskenta- tai muuta maastoaineistoa lainkaan, on mahdotonta tarkistaa, mitä mahdollisia puutteita suojelun kannalta tärkeiden lajien listassa on. Koska taulukko 4 on huomattavan puutteellinen ja virheellinen, voi olla mahdollista, että

joku suojelun kannalta tärkeä laji puuttuu siitä kokonaan. Huomattava puute on myös se, että tärkeinä pidetyistä lajeista ei esitetä minkäänlaisia parimääräarvioita eikä näkemyksiä siitä, missä päin hankealuetta näitä lajeja tavataan. Raportissa todetaan hyvin ylimalkaisesti, että sinipyrstö on ainoa laji, joka saattaa kärsiä tuulivoimaloiden häiriövaikutuksista. Tällaisen väitteen perusteita ei raportista löydy. On oletettavaa, että alueen tärkeistä lajeista moni muukin voi häiriintyä ainakin jossain määrin tuulivoimaloista.

Päiväpetolintuja, kanalintuja ja pöllöjä on selvitetty lisäksi erillisselvityksin. Pöllöinventoinnin päivämääräksi ilmoitetaan kaksi peräkkäistä päivää (14.3. ja 15.3). Tarkemmasta kuvauksesta voidaan päätellä, että luultavasti inventointiin on käytetty vain em. päivämäärien välinen yö. Yhtenä maaliskuun puolivälin yönä ei ole mahdollista saada luotettavaa kuvaa 90 km²:n kokoisen alueen pöllöjen laji- ja reviirimääristä. Pöllöhavainnointia on tehty vain yhdeltä (ainoalta auratulta) tieltä käsin, joten suurin osa hankealueesta on jäänyt pöllöjen suhteen kokonaan inventoimatta. Tulosten tulkinnan epävarmuutta lisää huomattavasti myös pöllöjen runsauden isot vuosittaiset vaihtelut. Alueen merkitystä pöllöjen pesimäympäristönä ei ole mahdollista selvittää niin vähäisellä työpanoksella, mitä tässä selvityksessä on käytetty.

Päiväpetolintujen reviirien etsinnästä käytetään raportissa termiä reviirikartoitus. Tämä antaa vaikutelman varsinaisesta useamman kerran pesimälinnuston reviirikartoituksesta (vrt. Linnustonseurannan havainnointiohjeet, Koskimies & Väisänen 1988). Todellisuudessa mahdollisia paikallisia päiväpetolintuja on pääosin pyritty selvittämään kevätmuuton tarkkailun yhteydessä. Tämän vuoksi petolintujen reviirien etsiminen on ollut hyvin puutteellista. Raportista ei käy selkeästi ilmi, kuinka paljon aikaa ja mihin aikaan keväästä ja alkukesästä varsinaista reviihävainnointia on tehty. Maastotöiden tekijäksi ilmoitetaan vain yksi henkilö. Niin vähäisellä havainnointitehokkuudella ei ole mahdollista löytää likimainkaan kaikkia 90 km²:n laajuisella alueella olevia päiväpetolintujen revii-rejä.

Myöskään kanalintujen soidinpaikkakartoituksiin käytettyä aikaa ja sen jakautumista eri ajanjaksoille tai päivämäärille ei raportissa ilmoiteta. Inventoinnin luotettavuutta on siten mahdoton arvioida.

Pesimälinnuston maastoinventointia täydentämään on käytetty Luonnontieteellisen keskusmuseon vuosina 2006–2010 keräämää lintuatlasaineistoa. Hankealue sijoittuu neljän 10 km x 10 km -kokoisen atlasruudun alueelle. Näistä yhden ruudun selvitysaste lintuatlaksessa on tyydyttävä ja kolmen välttävä. Lintuatlaksen tiedot seudun pesimälajistosta ovat siten huomattavan puutteelliset ja tietojen käyttämiseen hankealueen linnuston arvioinnissa tulee suhtautua varauksella, etenkin koska hankealue on kooltaan vain vajaa neljäsosa

neljän atlasruudun yhteispinta-alasta. Suuri osa atlasaineistossa olevista lintuhavainnoista voi siten olla peräisin hankealueen ulkopuolelta.

Muuttavan linnuston selvitys

Alueella on tehty vain lintujen kevätmuuton seuranta. Syysmuuttoa ei ole seurattu lainkaan vedoten asiantuntija-arvioon, johon viitteeksi mainitaan Pöyhönen 1995. Ko. julkaisusta ei kuitenkaan löydy sellaisia arvioita, joiden perusteella Posiolla voidaan jättää syysmuuton seuranta tekemättä, kun suunnitellaan ison tuulivoimala-alueen perustamista. Hankealueen sijainnin Kemi- ja Simojokien, Posion pohjoisosan järvien ja Kitkajärven välimaastossa ja pitkän pohjois-eteläsuuntaisen Kemijärven eteläpuolelta Syötteelle ulottuvan vaarajakson välittömässä läheisyydessä voisi pikemminkin olettaa olevan hyvinkin merkityksellinen muuttoreitti pohjoisesta etelään muuttaville petolinnuille ja mahdollisesti muillekin linturyhmille. Sen vuoksi syysmuuttoa olisi pitänyt seurata riittävällä tehokkuudella.

Kevätmuuton seurannassa käytetyn menetelmän kohdalla viitataan Linnuston seurannan havainnointiohjeiden pistelaskentaan. Viittaus on kuitenkin virheellinen, koska pistelaskennalla ei ole mitään tekemistä lintumuuton seurannan kanssa. Pääasiallisiksi havainnointipaikoiksi mainitaan Eksymäkukkulan länsirinne ja Murtotunturin itärinne. Tarkkoja havainnointipaikkoja ei esitetä kartoilla, joten niistä avautuvan näkymän todellista laajuutta ja muutonseurannan alueellista kattavuutta koko hankealueen mitassa on vaikea arvioida. Eksymäkukkulan ja Murtotunturin lakien välinen etäisyys on hieman yli 4 km, joten havainnointipaikkojen välinen etäisyys on tätä pienempi. Yhden henkilön työnä tehty, yhteensä 84 tunnin pituinen kevätmuuton havainnointi on huomattavan puutteellinen, kun otetaan huomioon koko hankealueen laajuus.

Taulukossa 5 (YVA-selostus 7-8) on esitetty ilmeisesti kahtena huhtikuun lopun päivänä yhteensä 13 tunnin pituisen havainnointijakson aikana havaitut muuttavien lintujen määrät. Muuttajamäärien perusteella on laskettu törmäysmääräarvioita, jotka on esitetty taulukossa 6 (YVA-selostus 7-9). Taulukko on hyvin vaikeaselkoinen ja raportissa selitetään vain ylimalkaisesti, miten taulukon 6 lukuihin on päädytty ja mitä luvut käytännössä tarkoittavat. Johtopäätöksenä todetaan, että törmäyskuolleisuudella ei olisi populaatiotason vaikutuksia millekään lajille. Jää kuitenkin epäselväksi, miten tällaiseen päätelmään on tultu. Tekstissä viitataan Eskelinin ym. 2009 julkaisuun, jota ei kuitenkaan mainita kirjallisuusluettelossa.

Natura- ja muiden suojelualueiden linnustot

Raportissa luetellaan hankealueen ympäristössä sijaitsevat Natura 2000 -ohjelman alueet ja muut erilaiset suojelualueet. Niistä Metsähallituksen hallinnassa oleva Pyytöuoman luonnonsuojelutarkoitukseen varattu alue sijaitsee hankealueen sisällä. Alueen linnustoa on raportin mukaan

selvitetty kävelemällä sen läpi kaksi kertaa ja havainnoimalla vain suojelullisesti merkittäviä lajeja. Koska suojelualueen molemmiin puoliin on suunniteltu rakennettavaksi tuulivoimaloita, lähimmillään noin 200 metrin päähän suojelualueen rajasta, olisi suojelualueen linnustoa pitänyt selvittää tarkemmin ja arvioida tuulivoimaloiden mahdollisia vaikutuksia siihen.

Natura-alueista Mustanrinnan tunturi (FI1301102) sijaitsee hyvin lähellä hankealuetta. Mustanrinnan tunturi on sekä luonto (SCI) että lintudirektiivin (SPA) mukainen Natura-alue, jonka suojeluperusteina luetellaan 12 EU:n lintudirektiivin liitteen I lajia ja 2 muuta lintulajia. Tuulivoima-alueen mahdollisia vaikutuksia Mustanrinnan tunturin linnustoon, etenkin suojeluperusteena mainittuihin lajeihin pitäisi arvioida. Sitä varten lintuselvityksessä olisi pitänyt tehdä jonkinlaista linnustoinventointia myös Mustanrinnan tunturin alueella, vähintään sen lounaisimmassa osassa eli Palotunturin vanhojen metsien suojeluohjelman kohteella.

7.4.2 Linnustaselvityksen tulokset

Pöllöreviirit mainitaan esitettävän luontoselvityksen (liite 6) liitteen 4 kartalla. Tätä karttaa ei kuitenkaan liitteestä löydy.

EU:n lintudirektiivin tavoitteena on liitteen I lajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai saavuttaminen ja siihen yhtenä keinona on SPA-alueiden perustaminen. On kuitenkin huolehdittava myös siitä, että SPA-alueiden ulkopuoliset uhat eivät vaikuta lajien kantoihin SPA-alueilla tai niiden ulkopuolella.

Selvityksessä mainitaan useissa kohdin myös Metsähallitukselta (Ollilalta) saadut uhanalaisten päiväpetolintujen olemassa olevat pesintätiedot (ei tiedossa olevia aktiivisia pesintöitä hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä). Kuitenkaan ei mainita, että alueella tiedetään pesivän ko. lintuja, pesäpaikat vain eivät ole tiedossa.

7.4.3 Hankkeen vaikutukset linnustoon ja vaihtoehtojen vertailu

Luvussa arviolta, että hankkeesta aiheutuu merkittävää haittaa vain Pyyttöuoman sinipyrsölle ja Murtotunturin metsolle, ei esitetä riittävän tarkkoja perusteita. Lisäksi mahdolliset vaikutukset muihin lajeihin arvioidaan puutteellisesti.

7.5.2. Törmäysriskiarvioinnin tulokset ja populaatiovaikutukset, 7.5.3 Hankkeen törmäysriski ja populaatiovaikutukset sekä vaihtoehtojen vertailu

Lausuttu aiemmin tässä lausunnossa, luontoselvityksen yhteydessä.

7.15.2. Nykytila

7.15.3.4. Vaikutukset virkistystoimintaan

Virkistyskäytön osalta ei mainita lainkaan suojelualueiden virkistyskäyttöä. Lähialueen luontomatkailukohteita ovat mm. Palotunturi ja Korouoma. Sekä Korouoman että Palotunturin matkailullinen arvo laskee erämaisyyden tunnun heikentyessä. Pidemmällä aikavälillä hankkeella voi olla vaikutusta kävijämääriin.

9 HAITTOJEN EHKÄISY JA LIEVENTÄMINEN

9.4 Linnusto ja muu eläimistö

Haittojen ehkäisemiseksi mainitaan mahdollisuus sijoittaa voimalat vähintään 300 m päähän linnustollisesti arvokkaista alueista. Näin ei ole kuitenkaan tehty. On myös epäselvää, millä perusteella etäisyydeksi on valittu juuri 300 m.

10. YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN SEURANTAOHJELMA

10.1 Luontovaikutusten seuranta

Mikäli seurannan otos tehdään kuvatus mukaisesti, kuten linnustoselvityksessä, tulee otoskoko olemaan niin pieni, että todellisia muutoksia pesimälinnustossa ei pystytä seuraamaan.

7. Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi

Liikenteen turvallisuusvirasto on lausunut hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 15.6.2012. Tässä vaiheessa Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole lausuttavaa selostuksesta.

8. Museovirasto

Museovirastolla ei ole rakennetun ympäristön eikä maisemansuojeluun liittyvää huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Arkeologisen kulttuuriperinnön suojelun osalta toimivaltainen viranomaisen ja lausunnonantajan asiassa on Lapin maakuntamuseo.

9. Lapin maakuntamuseo

Lapin maakuntamuseo on tutustunut Posion Murtotuulipuiston ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja alueelta 2012 suoritettuihin muinaisjäännösinventoinnin raporttiin (Mikroliitti Oy). Inventoinneissa tarkastetut historiallisen ajan kohteet on asianmukaisesti huomioitu arviointiselostuksessa (s.68 ja 79). Esihistoriallisia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai löytöjä alueelta ei tunneta.

10. Pääesikunta, Logistiikkaosasto

Pääesikunnan logistiikkaosasto on tässä lausunnossa ottanut huomioon Ilmavoimien esikunnan näkemyksen asiaan.

Pääesikunnan logistiikkaosaston näkemyksen mukaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on riittävällä tavalla huomioitu tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan.

11. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Tehtyjen vaikutusarvioiden perusteella hankkeesta aiheutuu alueen kasvillisuudelle, luontoarvoille ja linnustolle lieviä haitallisia vaikutuksia joidenkin kasvupaikkojen tuhoutuessa ja heikentyessä sekä elinympäristöjen pirstoutuessa. Linnuston ja nisäkkäiden osalta hankkeesta arvioidaan aiheutuvan myös lieviä häiriövaikutuksia erityisesti rakentamisen aikana ja mm. kotkalle pidemmällä ajalla jonkinasteinen törmäysriski voimaloiden siivekkeisiin. Hankkeella ei arvioida olevan pysyviä haitallisia vaikutuksia suurpetoihin niiden liikkuvuuden ja hankealueen sijainnin vuoksi, vaikka rakentamisvaiheessa ne voivatkin karkottaa alueelta. Myöskään pienriistan osalta hankkeen ei arvioida vaikuttavan pidemmällä ajalla haitallisesti, mutta esim. Murtotunturin alueelle sijoittuvan metson soidinalueen osalta voi tapahtua heikkenemistä. Erityisesti hankkeen rakennusvaiheen arvioidaan häiritsevän hirvien kulkua tuulivoimaloiden läheisyydessä. Hirvien arvioidaan kuitenkin tottuvan pian voimaloihin, eikä niiden muutenkaan arvioida suosivan rakennettuja lakialueita elinympäristönään. Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin, eikä se siten vaikuta alueen vesistöjen kalakantoihin.

Porotalouteen hankkeella arvioidaan olevan kokonaisuutena lieviä haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimapuiston arvioidaan vaikuttavan porotalouteen pääosin kuljetus- ja vasomisaikaan sekä laiduntamiseen liittyvänä haittana. Muuttuvan ympäristön arvioidaan myös aiheuttavan muutoksia porojen laidunten käyttöön sekä porojen harhautumista vakituisilta reiteiltä. Alueelle rakennettavan infrastruktuurin arvioidaan vaikuttavan poroelinkeinoon kohtalaisesti laidunalueen menetyksen/pirstoutumisen kautta. VE3:ssa vaikutusten arvioidaan olevan pienempiä kuin VE2:ssa ja VE1:ssä.

Kokonaisuutena hankkeesta aiheutuvia haittoja mm. linnustolle ja poronhoidolle arvioidaan voitavan lieventää jonkin verran mm. muutamien yksittäisten voimaloiden ja teiden sijoittamisratkaisuja harkitsemalla. Metsästyksen osalta haittoja arvioidaan voitavan lieventää mm. muutamilla metsästyksen erityisjärjestelyillä ja metsästyksen suuntaamisella enemmän muille alueille, vaikka alue säilyykin metsästyskäytössä. Poronhoidolle aiheutuvia haittoja mm. rakennusvaiheessa arvioidaan voitavan vähentää rakennustöiden ajallisella synkronoinnilla sopivimmaksi poronhoidon kannalta.

Myöhemmin joidenkin jo toiminnassa olevien tuulivoimaloiden hetkellisellä seisauttamista tärkeimpien poronhoitotöiden ajaksi esitetään yhdeksi haittojen lieventämiskeinoksi. Kaiken kaikkiaan ympäristöön, eläimistöön ja paikallisiin elinkeinoihin kohdistuvien vaikutusten seuranta esitetään jatkettavaksi hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikana tietyin väliajoin mm. haastatteluin ja tietyillä erityisselvityksillä. Porotalouden kannalta säännöllistä yhteydenpitoa hankevastaavan ja Timisjärven paliskunnan välillä pidetään erityisen tärkeänä. Porotalouden osalta myös seurannan kautta toteutuvia korvauskäytäntöjä pidetään mahdollisena.

Posion Murtotuulen tuulivoimapuistoa koskevan arviointiselostuksen voidaan katsoa Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen näkökulmasta täyttävän lainsäädännön edellyttämät vähimmäisvaatimukset. Arviointiselostus sisältää mm. hankealueen kasvillisuuteen, eläimistöön, vesistöihin ja luonnontilaan sekä riista- ja porotalouteen liittyvät perusselvitykset, hankkeen vaikutusten arvioinnin näihin osa-alueisiin sekä erilaisia keinoja hankkeesta todennäköisesti aiheutuvien haittojen lieventämiseksi ja ehkäisemiseksi.

Arviointiselostuksen heikkoutena voidaan pitää sitä, että edellä mainitut asiat on monilta osin esitetty selostuksessa hajanaisesti jäsennellysti. Tästä syystä esimerkiksi eri asiakokonaisuuksiin liittyviä perusselvityksiä ja vaikutusarviointeja on osin hankala löytää laajasta YVA-selostuksesta. Tämän lisäksi eri osa-alueisiin liittyvät nykytilan kuvaukset ja vaikutusarviointit on osittain käsitelty yhdessä ja osittain erikseen, mikä hankaloittaa osakokonaisuuksien hahmottamista. Vaikutusarviointien osalta epäselvyyttä lisää osin myös se, että vaikutusarviointien perusteet eli ne tekijät tai tiedot kerätyissä tai hyödynnetyissä aineistoissa, joihin lopulliset vaikutusarviointit perustuvat, on esitetty osin puutteellisesti. Myös eri osa-alueisiin liittyviä tutkimustietoja ja -aineistoja olisi ollut nykytilan kuvauksessa ja vaikutusarviointien teossa mahdollista hyödyntää selvityksessä enemmän. Porotalouden osalta on nykyisin käytettävissä myös opas poronhoidon tarkasteluun maankäyttöhankkeissa (Paliskuntain yhdistys 2013).

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos näkee tärkeäksi, että hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikana ympäristövaikutusten seurantoja ja arviointia jatketaan esitetyllä tavalla. Samalla näiden seurantojen tuottaman ja uusimman saatavilla olevan tutkimustiedon avulla hankkeen haitallisia vaikutuksia alueen kasvillisuuteen, eläimistöön ja luonnontilaan sekä riista- ja porotalouteen tulee pyrkiä ehkäisemään ja lieventämään.

12. Paliskuntain yhdistys

Tuulipuiston ja sähkönsiirron vaihtoehdot sijoittuvat kokonaan Timisjärven paliskunnan alueelle. Timisjärven paliskunnan suurin sallittu

eloporomäärä on 1900 ja poronhoitovuonna 2011–2012. Porotalous on tärkeä elinkeino Posiolla. Elinkeinolla on paitsi välittömiä, myös välillisiä työllisyysvaikutuksia mm. lihan ja muiden tuotteiden jalostuksessa. Poro ja poronhoito ovat tärkeä osa matkailuimagoa. Elinkeinoon merkitys syrjäkylien asuttuna pitämiseksi on suuri.

Poronhoitolaki ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Poronhoitolaki (848/1990) (PHL) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoitolaki turvaa elinkeinon aseman ja säättää poronhoidolle vapaan laidunnusoikeuden, joka on tarkoitettu pysyväksi oikeudeksi: ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyn rajoituksen harjoittaa poronhoitoalueella maan omistustai hallintaoikeudesta riippumatta.” (PHL 3§).

Poronhoitolain ja muun lainsäädännön lisäksi poroelinkeinoon turvataan myös valtioneuvoston päätöksellä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. ”Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet” –luvun yleistavoitteissa todetaan: ”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset.” Tästä määrätään myös alueella voimassa olevassa Itä-Lapin maakuntakaavassa: ”Porotalouden sekä muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava.”

Poroelinkeinoon kohdistuvia vaikutuksia

Tuulipuistohanke sijoittuisi Timisjärven paliskunnan toiminta-alueelle. Tuulipuistoalueella on sekä vasoma-alueita että kesä- ja syysajan laitumia. Alueella on tähän saakka kesäaikana merkitty 90 % paliskunnan vasaista eli siellä käyvät laidunkiertonsa aikana lähes kaikki paliskunnan porot. Hankealue on laaja, yli 11 % paliskunnan koko pinta-alasta ja sen alueelle sijoittuu merkittävä osa paliskunnan vasoma-alueista. Tuulipuistohankkeesta aiheutuu välittömiä laidunten menetyksiä. Porot ovat herkimmillään ihmistoiminnan aiheuttamalle häiriölle juuri vasomisaikana, sitä ennen ja sen jälkeen. Jos poroilla on tällöin vara valita rauhallisempi alue, ne siirtyvät rauhattomalta alueelta pois. Mikäli porot välttävät tuulipuiston alueita häiriön (rakentaminen, voimaloiden liike, ääni, välke) vuoksi tai niitä ei voida enää käyttää poronhoitotöissä, aiheutuu laajemmille alueille ulottuvia välillisiä laidunmenetyksiä. Tämä aiheuttaa epätasaista laidunten kulumista ja voi johta ravintotilanteen kiristymiseen ja kunnan huonontumiseen. Tuulipuiston laajimman vaihtoehdon (VE 1) vaikutuspiirissä olisi kaksi erotusaitaa. Niiden toiminta tulee vaarantumaan, sillä porojen kuljettaminen aitoihin vaikeutuu (jopa estyy) tuulipuiston ja siihen liittyvien rakenteiden sijoituessa porojen kuljetusreiteille vaihtoehdossa VE 1. Etenkin Haukilammenpalon erotusaidan käytölle tulisi aiheutumaan merkittävää haittaa. Tämä tarkoittaa työmäärän lisääntymistä ja paliskunnan tuon osan toiminnan suunnittelua

uudestaan ja voi johtaa poronhoidon rakenteiden siirtämiseen alueelta. Suunnittelu ja uudelleenrakentaminen aiheuttavat kustannuksia elinkeinolle.

Ympäristövaikutusten arviointi hankkeessa

Timisjärven paliskunnan poronhoitoa on kuvattu YVA-selostuksessa jonkin verran niin sanallisesti kuin paliskunnan paikkatietoaineistojenkin avulla. Suunnittelualuetta on verrattu koko paliskunnan alueeseen ja pystytty muodostamaan kuva alueen merkityksestä poronhoidolle. Selvityksessä on käytetty apuna paliskunnan ja Paliskuntain yhdistyksen kanssa käytyjä keskusteluita. Paliskuntain yhdistys katsoo, että poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu riittävän laajasti, joskin perusteellisempiäkin esityksiä on nähty ja suhteessa hankkeen kokoon perusteellisempaa tutkimusta olisi toivonut. Yhteenvetotaulukoista (tiivistelmä ja sivu 173) eivät käy ilmi hankkeen merkittävimmät vaikutukset, esimerkiksi miten suurta aluetta paliskunnasta ja poromäärää hanke laajimmillaan koskee. Pahimmillaan vaikutukset tulevat olemaan merkittävät, mikäli vasominen ja kesälaidunnus siirtyvät ja alueen tärkeimmän erotusaidan käyttö estyy. Selostuksesta myös puuttuu seurantaohjelma porotalouden vaikutusten seurantaan.

Timisjärven paliskunta ja Paliskuntain yhdistys on kutsuttu YVA-menettelyn seurantaryhmään ja niiltä on pyydetty lausunnot YVA-menettelyn aikana. Näin tulee toimia, jotta poronhoitolain velvoitteet ja YVA-lain osallistumiselle ja tiedonsaannille asetetut tavoitteet täyttyvät. Paliskunnan kanssa on lisäksi neuvoteltu PHL 53 §:n mukaisten neuvotteluiden tyyppisesti, mikä on myönteistä. Neuvotteluita myös aiotaan jatkaa. Neuvottelut tulee käydä mahdollisimman pian ja siellä tulee sopia hankkeen lieventämistoimenpiteistä, kuten muutamien voimaloiden sijoittamisesta muualle kuin poroerotusaidan läheisyyteen. Oleellista on myös hankkeen seurannasta sopiminen, sillä poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuutta. Seurannassa voi käyttää apuna mm. GPS-tekniikkaa ja paliskunnan edustajien haastatteluita ja seurantaa varten tulee perustaa esimerkiksi vuosittain tai tarpeen mukaan kokoontuva neuvotteluryhmä.

YVA-menettelyn aikana muodostetussa vaihtoehdossa VE 2 on tuulivoimaloiden sijoittelulla pyritty lieventämään poronhoidolle kohdistuvia vaikutuksia sijoittamalla vaihtoehdon VE 1 viisi Haukilammenpalon erotusaidan lähintä voimalaa muualle. Tämä on myönteistä ja todennäköisesti vähentäisi poronhoidolle kohdistuvia vaikutuksia. Vaihtoehdossa VE 3 vaikutukset olisivat vielä vaihtoehtoa VE 2 vähäisempiä. Vaihtoehtoa **VE 1 ei voida tämän vuoksi pitää toteuttamiskelpoisena poronhoidon näkökulmasta ja se voidaan katsoa alueen maakuntakaavan ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaiseksi.**

Hankkeen YVA-menettelyn aikana aloitettuja neuvotteluita Timisjärven paliskunnan kanssa tulee jatkaa ja sopia mm. vaikutusten lieventämisestä ja seurannasta.

Tuulipuiston rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat ja menetykset tulee korvata Timisjärven paliskunnalle täysimääräisesti.

13 Fortum Sähkösiirto Oy

Tuulivoimapuiston sähkösiirron edellyttämä 110 kv voimajohto voidaan toteuttaa osittain kahden virtapiirin rakenteella, mikä leventää johtokatua. Selostuksessa mainitun 26 metrin asemesta kahden virtapiirin osuuksilla tulee varautua 34 metrin johtoalueeseen.

Fortum Sähkösiirto Oy:n voimajohtoon rakennettavan kytkinlaitoksen sijainti voi muuttua suunnittelun edetessä, kuitenkin vain hankealueen sisällä.

Fortum Sähkösiirto Oy:llä ei ole muuta huomautettavaa arviointiselostuksen suhteen.

Mielipiteet

1. A

MAA- JA METSÄTALOUS

Loppuuko metsätaloustoiminta hankealueella jos tuulivoimahanke toteutuu

Vaihtoehtojen vertailussa yhdeksi luonnolle haittaa aiheuttavaksi tekijäksi on mainittu metsätalous, jonka jatkuminen mainitaan ainoastaan VE0:ssa.

Arviointiselostuksen ainoat kohdat joissa vihjataan metsätaloustoimenpiteiden jatkumiseen muissa vaihtoehtoisissa (VE1,VE2,VE3) löytyy kuvatekstistä s. 75 (kuva 7-21 b) ja tekstistä s. 54 ja 180. Kuvatekstissä todetaan, että metsätaloustoimenpiteillä on vaikutusta voimaloiden näkymisen kannalta. Tekstissä s. 54 puolestaan sanotaan, että metsätalouden väheneminen on hankealueen laajuuteen nähden vähäistä ja tiestön parantuminen helpottaa alueen metsien käyttöä. Sivulla 180 mainitaan, että metsätalouden maata voidaan säästää hyödyntämällä mahdollisimman hyvin nykyistä tiestöä, minimoimalla uusien tie- ja sähkösiirtolinjojen tarve sekä sijoittamalla sähkösiirtolinjat ja kaapelireitit tielinjausten viereen, missä se on mahdollista.

Arviointiselostuksen taulukossa, jossa vertaillaan keskeisiä ympäristövaikutuksia eri vaihtoehtojen välillä, saa sen käsityksen että yhteismetsän pääasiallinen toiminta eli metsätalous loppuisi hankealueella jos voimalat rakennetaan. Koska vertailussa lähtötilanne

on nykytila, jossa metsätaloustoimintaa on harjoitettu hankealueella todella pitkään ja edelleen harjoitetaan, pitäisi VE0:ssa Kasvillisuus ja luontoarvot, Linnusto, Muu eläimistö -kohdissa mainita : Vaikutuksia ei aiheudu. VE1, VE2 ja VE3 -vaihtoehdoissa pitäisi muutoin mainita lisäksi:

Lisääntyvä ja paranneltu tiestö mahdollistaa jatkossa tehokkaamman metsätaloustoiminnan ja yhdessä tuulivoimarakentamisen kanssa lisää merkittävästi haitallisia vaikutuksia luontoon.

Asetelmana läpi arviointiselostuksen on metsätalouden osalta nollavaihtoehto, jossa metsätaloustoiminnan sanotaan jatkuvan, ja toisaalla muut vaihtoehdot, joista metsätalouden loppumisesta tai jatkumisesta ei mainita mitään.

Arviointiselostuksen kappaleessa, vaikutukset elinkeinoihin, ei ole käsitelty ollenkaan metsätaloutta. Metsätalouden työllistävä vaikutus on Posion kunnan elinkeinostrategian mukaan merkittävä. Metsätalous onkin yksi kehittämisen painopistealue.

Jos metsätaloustoiminta jatkuu hankealueella, pitäisi arviointiselostuksessa käsitellä sitä minkälaiset vaikutukset ympäristöön ja muuhun alueen käyttöön aiheutuu yhdessä tuulivoimatuotannon kanssa. Ainoastaan 0-vaihtoehdossa sanotaan että metsätaloustoiminta jatkuu metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Nollavaihtoehdon vaikutuksista sanotaan arviointiselostuksessa, että alueella on laajasti uudistuskypsää metsikköä, joka voidaan avohakata. Miten varmistetaan se, että hakkuita ei enää tehdä kun tuulivoimalat on rakennettu? Jos hankealueella ei VE1, VE2 ja VE3 -vaihtoehdoissa jatketa metsätaloustoimintaa, lisääntykö metsätaloustoiminta toisaalla, esim. hankealueen ulkopuolelle jätetyllä Julmajärvi-Pyytölampi kaava-alueella?

Puuston korkeus on otettu huomioon näkemäalueanalyysissä. Onko hankealueen ja sen ulkopuolisen alueen puut pystyssä voimaloiden olemassaolon ajan?

Hakkuumahtokartan esittämisen tarkoitus arviointiselostuksen liitteenä jää epäselväksi. Missään kohtaa arviointiselostuksessa ei ole selvitetty tilannetta eri vaihtoehtojen välillä metsätalouden osalta.

- Teollisen toiminnan tuominen maa- ja metsätalousalueelle vaatii selvityksen toimintojen yhteensovittamisesta ja niiden ympäristö- ja työllisyysvaikutuksista yhdessä.

Vaihtoehtoisesti:

- Hakkuiden loppuminen hankealueella VE1, VE2 ja VE3 -vaihtoehdoissa tulisi selvästi sanoa arviointiselostuksessa ja vaikutukset metsätalouden työllisyyteen pitkällä aikavälillä tulisi selvittää.

VIRKISTYSKÄYTTÖ

Ihmisten elinolot -kohdassa väitetään, että toimintavaiheessa tuulivoimapuisto ei rajoita alueen virkistyskäyttöä. Ihmisten elinkeinot, elinolot ja viihtyvyys -kohdassa sanotaan kuitenkin, että hankealueen virkistyskäyttöön kohdistuvat vaikutukset arvioidaan kohtalaisiksi. Arviointiselostuksen uskottavuus kärsii, jos ei osata päättää onko vaikutuksia vai ei. Jos luonnonkaunis erämainen alue muutetaan teollisuusalueeksi niin tietenkin sillä on vaikutuksia virkistyskäyttöön. Vaikutus ja rajoitus -sanat ovat nimenomaan virkistyskäytön arvioinnin tapauksessa synonyymejä. Omaa virkistyskäyttöä on mm. retkeileminen alueen tuntureilla ja kauniiden maisemien ihailminen. Yhteismetsän alueelta menee teollisuusalueiksi kaikki tunturit, joilla retkeilemme. Maisema pilataan jättimäisillä voimaloilla ja niihin liittyvillä muilla rakennelmilla. Luonnon äänet peittyvät voimaloiden meluun. Liikkuminen alueella on lisäksi vaarallista voimalatorneista ja niiden lavoista tippuvien jäiden takia. Turvallisuus-kohdassa sanotaan, että jäiden putoamisen riskiä pienennetään jäänestöjärjestelmällä. Jään putoamisen riskiä ei kuitenkaan voi kokonaan estää ja jäänestöjärjestelmäkkin saattaa vikaantua.

Varjon vilkunta tekee olemisen epämiellyttäväksi myös etäällä voimaloista.

Lentoestevalojen vilkkuminen on erittäin häiritsevää pimeänä vuodenaikana (omat kokemukset voimaloista muualla Suomessa)

- Alueella liikkuminen on vaarallista ja virkistysarvo tulee romuttumaan.

ERÄMAA-ALUE JA TONTIN VUOKRANNEIDEN OIKEUDET

Julmajärven-Pyytölammen ranta-asemakaavassa oleva maininta erämaisyyden säilyttämisestä ei ole enää mahdollista, jos tuulivoimateollisuusalue rakennetaan. Pieni Julmajärven-Pyytölammen kaava-alue (n. 230 ha) ei yksistään voi olla erämainen. Erämainen käsitteenä on laajempi kokonaisuus ja muodostuu muustakin ympäröivästä alueesta. Mökkiläiset ovat YVA-prosessin edetessä esittäneet, että voimaloita ei rakennettaisi Palojoentien itäpuolelle ja Kuovitunturiin. Edes 34 voimalan vaihtoehdossa tätä toivomusta ei ole haluttu ottaa huomioon, vaikka laajempaan 51 voimalan vaihtoehtoon voimalapaikkoja tuntuu Palojoentien länsipuolelta ja Rovaniemi-Posio tien varrelta löytyvän.

Miksi 34 voimalan vaihtoehdossa halutaan rakentaa voimalat kauemaksi olemassaolevasta voimalinjasta ja kauaksi päätiestä? Onko 51 voimalan vaihtoehto todellinen ja uskottava vai haetaanko sen varjolla todellisuudessa lupaa 34 voimalalle?

- Tuulivoiman väitetään olevan ympäristöystävällistä, mutta tässä laajuudessa hanke tulee tuhoamaan hienon erämaisen aluekokonaisuuden.

Arviointiselostuksessa väitetään, että hanke ei muuta eikä vaikuta yhteismetsältä tontin vuokranneiden oikeuksia. Yhteismetsä on markkinoinut tontteja erämaa- ja erätontteina. Markkinoinnissa yhteismetsän kotisivuilla sanottiin: *Alue on luonnonkaunista erämaa-aluetta ja myös Posion valtionmaat sijaitsevat kävelymatkan päässä.* Yhteismetsäkin pitää siis omaa aluettaan erämaa-alueena. Tontin vuokranneet ihmiset kokevat nyt tulleen petetyiksi.

Julmajärvi-Pyytölampi ranta-asemakaavassa sanotaan: *Alue muodostuu erämaaluontoiseksi alueeksi, jonne voi sijoittua ohjelmapalvelu- tai matkailuyritysten erämaatukikohtia. Muita palveluita alueelle ei tule sijoittumaan.*

- Lupausten pettäminen ja matkailuyrittäjien erämaatukikohdat, jotka olisivat jatkossa siis pelkkiä tukikohtia ilman erämaata, ovat asioita joiden voidaan katsoa vaikuttaneen tontinvuokranneiden oikeuksiin, jos hankkeelle lupa myönnetään.

MAAKUNTAKAAVA JA MUUT KAAVAT

Pöyry Oy on tehnyt konsulttityönä Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvityksen. Nyt tähän selvitykseen vedoten ollaan ohittamassa tekeillä oleva maakuntakaava. Mielestämme pelkkä selvitys ei voi ohittaa maakuntakaavaa näin ison hankkeen tapauksessa. Aluetta pitäisi kehittää erä- ja luontomatkailun ja Julmajärvi-Pyytölampi -tyylisen erämaamökkeilyn suuntaan. Julmajärvi-Pyytölampi kaava-alue on keinotekoisesti rajattu hankealueen ulkopuolelle, vaikka se keskeisesti sijoittuu tuulivoiman suurtuotantoaluehankkeen sisälle.

- Näin laaja hanke, jossa muutetaan maa- ja metsätalousalue teollisuusalueeksi, pitää mielestämme olla käsitelty myös maakuntakaavassa.
- Hanke toteutuessaan tuhoaa hankealueen ulkopuolelle jätetyn Julmajärvi-Pyytölampi ranta-asemakaavan luonteen.

MELU

Arviointiselostuksessa sanotaan, että voimaloiden melu saattaa ylittää ohjearvon hetkellisesti ja vähäisesti Julmajärvi-Pyytölampi alueilla sekä Poksamojärvellä ja Lemmonlammilla. Jos arviointiselostuksen laatija myöntää tällaisen ylityksen olevan mahdollista, niin silloin meluarvot tulevat ylittymään varmasti. Kuinka pitkä aika on hetkellinen? Melumallinnustuloksissa puhutaan 4-5 % kesäaikana. Mikäli olisi käytetty yksikkönä päiviä (vrk) tai viikkoja (vko) asian merkittävyyden ymmärtäisi paremmin.

Miten db-arvon ylitystä voi pitää vähäisenä? Raja-arvohan on luku jota ei saa ylittää. Miksi db-rajat ovat erilaiset yö- ja päiväaikaan? Eikö yön kalassa ollut saa nukkua päivisin?

- Voimaloita ollaan sijoittamassa liian lähelle vapaa-ajanasutusta.

TUULIVOIMATEOLLISUUSALUEEN "PUISTOMAISSUUS"

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaan tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin. Kuitenkin arviointiselostuksessa sanotaan: *Lisäksi tuulivoimalat sijoittuvat kahteen maastonmuodollisesti jakautuneeseen alueeseen, mistä syystä kaapeleilla näiden alueiden yhdistäminen on hankalaa.*

- Hanke ei täytä alueidenkäyttötavoitteiden vaatimuksia

LUONTOKARTOITUKSET

1. Lepakot

Lepakkokartoitus on tehty liian suppealla aikavälillä. Neljän päivän tutkimuksissa ei tule huomioiduksi se, miten laajasti lepakot liikkuvat alueella. Olemme nähneet Julmajärven alueella lepakoita elosyyskuussa siitä lähtien kun tontin vuokrasimme (vuosina 2010-2012). Havaintoja on tehty Lummelammin ja Julmajärven väliseltä alueelta sekä Julmajärvenojansuulta. Yksi havainto on myös Posio-Rovaniemi tien varresta. Arviointiselostuksen lepakkoselvityksen mukaan lepakoita ei havaittu Julmajärven lähistöltä selvityksen neljän päivän aikana. Lepakkoselvityksessä muualla havaitut lepakot voivat olla samoja yksilöitä, joita olemme havainneet Julmajärven alueella. Pitäisi tutkimuksella selvittää miten laajasti lepakot liikkuvat alueella. Omat lepakohavainnot olemme merkinneet Pöyryn edustajan kartalle asukas- ja metsästäjätapauksissa, mutta niitä ei ole huomioitu arviointiselostuksessa.

Lepakkoselvityksessä sanotaan, että lepakot käyttivät mieluummin jokiuomaa siirtymäreittinään. Neljän päivän tutkimuksella ei voi mielestämme päätellä mitkä ovat lepakoiden pääasialliset siirtymäreitit. Selvityksessä ei mainittu kuinka monta havaintoa siirtymisestä tehtiin. Lepakoiden viihtymiseen jokiuomassa havaintohetkellä on voinut vaikuttaa mm. seuraavat asiat: Hyönteisravintoa on ollut jokiuomassa ko. havaintohetkellä, sääolosuhteet havaintohetkellä ja lisääntymisaikakohta.

- Lepakoiden osalta pitää tehdä perusteellisempi tutkimus, jossa selvitetään lepakoiden liikkuminen alueella muunakin kuin lisääntymisaikana.
- Pitkäikäisenä lajina ja populaation ollessa pieni saattaa tuulivoimaloiden tulo aiheuttaa lajin häviämisen alueelta.

2. Raakut

Purojen ylityspaikoilta tulisi kartoittaa raakkujen esiintyminen. Myös ylityspaikan alajuoksulta pitäisi tutkia riittävän pitkältä matkalta raakkujen esiintyminen kaivuutöistä aiheutuvan kiintoaineen leviämisen vuoksi. Mahdolliset alueella tehdyt aikaisemmat selvitykset eivät mielestämme riitä, sillä uusia raakkuesiintymiä on voinut syntyä.

3. Linnut

Linnut eivät muuta joka vuosi samaa reittiä. Tästä johtuen yhden kevätkauden muuton seurannalla ei voida tehdä pitkälle vietyjä arvioita alueen tärkeydestä muuttoreittinä. Alue on niin laaja, ettei yksi havainnoija voi tehdä havainnointia kuin pieneltä alueelta kerrallaan. Vähälukuiset uhanalaiset lajit jäävät helposti huomaamatta. Selvitysalueen läpi muuttavien lintujen määrä ja muuttoreitit voivat myös vaihdella huomattavasti vuosien välillä. Asiantuntija-arvioihin luotetaan arviointiselostuksessa niin sokeasti, että syysmuuttoa ei ole havainnoitu ollenkaan. Vanhoihin tutkimuksiin ei kannata nykyään vedota ollenkaan lintujen muuton osalta. Linnut joutuvat vaihtamaan muuttoreittejä mm. lisääntyvän ihmistoiminnan vuoksi (esim. levähdysalueiden menettäminen).

Pöllöselvityksessä sanotaan, että vuosi 2012 olisi ollut kohtalaisen hyvä myyrävuosi. Omien havaintojen mukaan silloin myyriä oli todella vähän. Edellisenä vuonna oli hyvä myyrävuosi. Silloin pöllöjen määrä hankealueella oli moninkertainen vuoteen 2012 verrattuna. Vuonna 2012 petolintujen reviierejä on ollut tyhjiillään myyräkannan romahtamisen vuoksi. Selvityksessä sanotaan, että kartoituksen tulisi kattaa useamman pesintäkauden ja sisällyttää ainakin yhden myyrähuipun. Myös muita puutteita pöllökartoituksessa mainitaan. Puutteiden mainitseminen selostuksessa ei poista niiden selvittämisen tarvetta.

Muidenkin lintujen kohdalla yhden kevät-kesäkauden kartoitusaika on riittämätön. Esimerkiksi kanalintujen kannanvaihtelut vaikuttavat huomattavasti eri vuosien välillä.

Kanalintujen osalta tulisi tutkia, miten voimalat vaikuttavat niiden liikkumiseen esim. soidinpaikan ja päiväreviirin välillä.

Pitemmällä vaelluksella olevien teerien parvet nousevat usein korkealle ja lentävät suoraviivaisesti eteenpäin, jolloin mahdollisuus törmätä voimalan lapoihin kasvaa.

Linjalaskentojen määrä on riittämätön. Hankealueen koko huomioonottaen 20 laskentalinjaa á 5 km antaisi kattavamman kuvan linnustosta. Tällöin saavutettaisiin laskennoissa yleisesti käytetty minimimitavoite 1 km linjaa/km².

Törmäysriskiarvion tuloksien ja populaatiovaikutuksien selostuksen kohdassa arvioidaan maakotkan reviirin olevan viisinkertainen suhteessa hankealueen pinta-alaan. Tällöin reviirin kooksi saataisiin 470 km². Suurella reviirikoolla on saatu laskettua pienempi törmäysriski. Näinkin suuren reviirin omaavan kotkan törmäysriski arvioidaan kuitenkin suureksi suhteessa kotkan pitkään elinikään. Emme itse ole löytänyt mistään mainintaa, että kotkan reviiri olisi näin suuri kuin arviointiselostuksessa sanotaan. Maakotkan reviirin koko vaihtelee saamiemme tietojen mukaan 150-400 Km². Totuudenmukaisempaa olisi ollut arvioida törmäysriskiä reviirin keskikoon mukaisesti kuin maksimikoon ylittävällä luvulla.

Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvityksen mukaan tuulivoimaloiden sijoittamista esimerkiksi maa- ja merikotkien pesimä- ja reviirialueiden läheisyyteen on syytä välttää. Selvityksen mukaan suurin riski linnulla törmätä voimalaan ajoittuu ajankohtiin, jolloin näkyvyys on huono esim. sumun, sateen tai pimeyden vuoksi. Rungas tykyn kertyminen puihin kertoo siitä, että alueella esiintyy pitkiä aikoja sumua tai sumupilveä. Törmäysriski linnuilla kasvaa tästäkin syystä.

- Linnustonselvitykset pitää tehdä kattavammin. Tällöin saadaan parempi kuva linnustosta tältä laajalta erämaiselta alueelta, jossa aikaisempia linnustotutkimuksia ei juuri ole tehty.
- Luontokartoitukset on tehty liian lyhyellä aikajänteellä. Linnuston ja muun eläimistön vuotuiset vaihtelut eivät tule esille näin lyhytaikaisessa ja alueen laajuuteen nähden suppealla maastotyöllä. Liian paljon perustetaan olettamiin ja "parhaisiin arvauksiin".
- Törmäysriskianalyyseissä ei ole otettu huomioon sumuisten ja sumupilvisten päivien määrää.

LOPUKSI

Saamme yhä enemmän ja enemmän kuulla ikäviä uutisia Suomesta ja muualta maailmalta, kuinka tuulivoimalat aiheuttavat luonnolle ja ihmisille harmia. Lintujen törmäilyt voimaloihin, melu- ja maisemahaitat ym. Viimeaikoina on tullut myös uusia "yllättäviä" tietoja voimaloiden terveyshaitoista ihmisille. Tuulivoimaloita on rakennettu jo suhteellisen pitkän aikaa, mutta voimalakoon ja voimaloiden määrän kasvaessa haitat ovat moninkertaistuneet.

Arviointiselostuksesta paistaa läpi puolueellisuus. Jokainen asia pyritään kääntämään tuulivoimarakentajan eduksi. Esimerkkinä ote tekstistä sivulta 162 jossa arvioidaan tuulivoiman vaikutuksia alueen viihtyisyyteen vapaa-ajanasutuksen suunnassa:

Lisääntynyt melu voi aiheuttaa näissä kohteissa viihtyisyyshaittaa. Melun kokeminen ja häiritsevyys riippuvat kuitenkin hyvin voimakkaasti yksilöllisistä tekijöistä sekä säätilasta.

Edellä olevassa esimerkissä ensin myönnetään haitan olemassaolo. Haitta ei selostuksen laatijan mielestä johdukaan alueelle tulevista voimaloista vaan on yksilön vika. Miksi olet melulle herkkänä ihmisenä hakeutunut erämaan rauhaan, voidaan sarkastisesti kysyä. Pitää myös odottaa oikeanlaista säätä ennen mökille lähtöä. Piiskaava rankkasade luultavasti peittää voimalan aiheuttaman äänen.

Rahallisia menetyksiä tulee ihmisille kiinteistöjen arvonalenemisesta, kun voimala tulee naapuriin.

Tuulivoimarakentamisessa pitäisi nyt kiireen sijasta malttaa ja kerätä tietoa jo rakennettujen voimaloiden ympäristövaikutuksista. Jos tuulivoima on kannattavaa nyt, pitäisi sen olla kannattavaa vielä muutaman vuoden päästäkin. Ei siis ole mitään syytä pitää kiirettä ja kenties aiheuttaa sen takia luonnolle korvaamatonta vahinkoa.

2. B

Murtotuulen energiahuoltoalue

Hankkeesta tehty ympäristövaikutusten arviointi (YVA) on tehty nimenomaan hankkeesta vastaavan toimijan (Taaleritehdas) eduksi. Siinä ei täyty ne yleiset vaateet, jotka YVAlle on asetettu.

Pöyryn konsultti Kari Kainua esitteli 6.6. Murtotuulen YVAa Posion kunnantalolla. Hän totesi varjovaikutuksista, että vaikutukset on laskettu pahimmalla mahdollisella tavalla ja että maksimi varjostusaika olisi 8 h/a. YVAN liitteessä 9 on kuitenkin graafisissa mallinuksissa s. 79 useita mökkejä 10-30 h/a varjostuksen alueen sisäpuolella.

Välke haittaa sekä päivisin että öisin, koska myllyjen lavat katkovat päivällä auringonvalon ja illalla lentoestevalon. Lentoestevaloista aiheutuu välkettä, vaikka valot palaisivat koko ajan tai jos ne vaikka asetettaisiin vilkkumaan samanaikaisesti, koska myllyt sijaitsevat sekä rinnan että peräkkäin, näin ollen etumaisen tuulimyllyn lavat katkovat taaimmisen tuulimyllyn lentoestevalot. Lapojen aiheuttama välke on epäsäännöllistä, koska myllyjen lavat pyörivät eri tahtiin.

Syöttötariffi poistaa toimijalta sähkön markkinahintariskin 12 vuodeksi sähköntuotannon alkamisesta

- *Tukitasot eivät muutu vanhoilla hankkeilla (laki), joten toimijoilla ei ole poliittista riskiä. Taamir Fareed [2].*

Tämä päämäärä on koko hankkeen taka-ajatus, eli rahat toimijalle ja poliittinen eli yhteiskunnallinen vastuu osoitetaan muualle.

Pientyöryhmätilaisuudet

Mökkiläisten ja metsästäjien tapaamisessa keskustelimme hankkeesta ja sen vaikutuksista meille mökkiläisille ja metsästäjille 15.11.2012.

Teimme tapaamisissa useita ehdotuksia hankkeen suhteen, yhtäkään niistä ehdotuksista ei ole kuitenkaan huomioitu YVAssa.

Päivitimme pientyöryhmässä olevaan karttaan jo rakennetut mökit, mutta karttalehteä ei kuitenkaan ole päivitetty itse YVAn karttaan. Tämä osoittaa konsultin tavan käsitellä tapaamisissa annettua palautetta ja miten meitä on heidän osalta kuunneltu.

Pienryhmätilaisuudet järjestettiin vain siksi, että lain kirjain toteutuu.

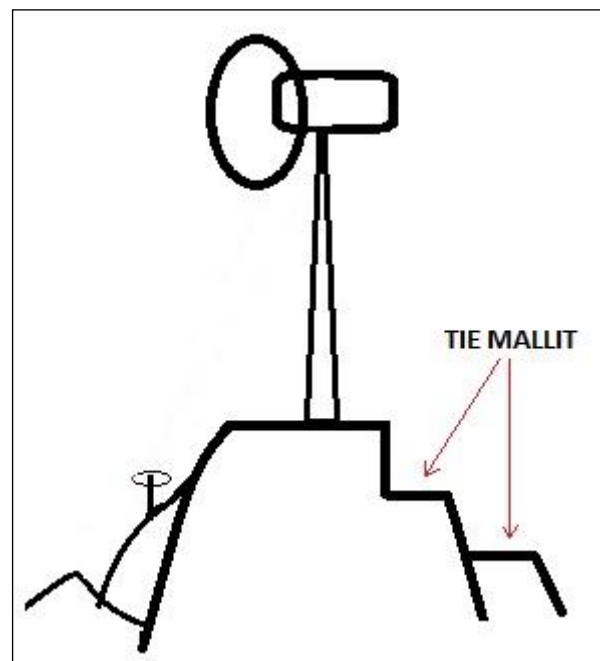
YVA-konsultti Pöyry ei ole noudattanut omaa ISO9000 suunnitteluohjettaan pientyöryhmätilaisuuksien suhteen. Heidän ohjeessaan todetaan, että kaikista kokouksista ja tapaamisista pitää tehdä pöytäkirja tai ainakin muistio ja se tulee lähettää kaikille kokouksessa tai tapaamisessa olijoille. Tämä siksi, että syntyy tietojen vaihtoa ja toisaalta asiakirja tarkistetaan molemmin puolin oikeaksi. Nyt pientyöryhmätilaisuuksista ei ole tehty muistiota tai pöytäkirjoja, tai niitä ei ole toimitettu muille osallistujille. Nyt YVAssa on vain heidän omat näkemykset, kaikki vuorovaikutuksen mahdollisuudet on poistettu Murtotuulen YVAn tekemisessä.

Maankäyttö

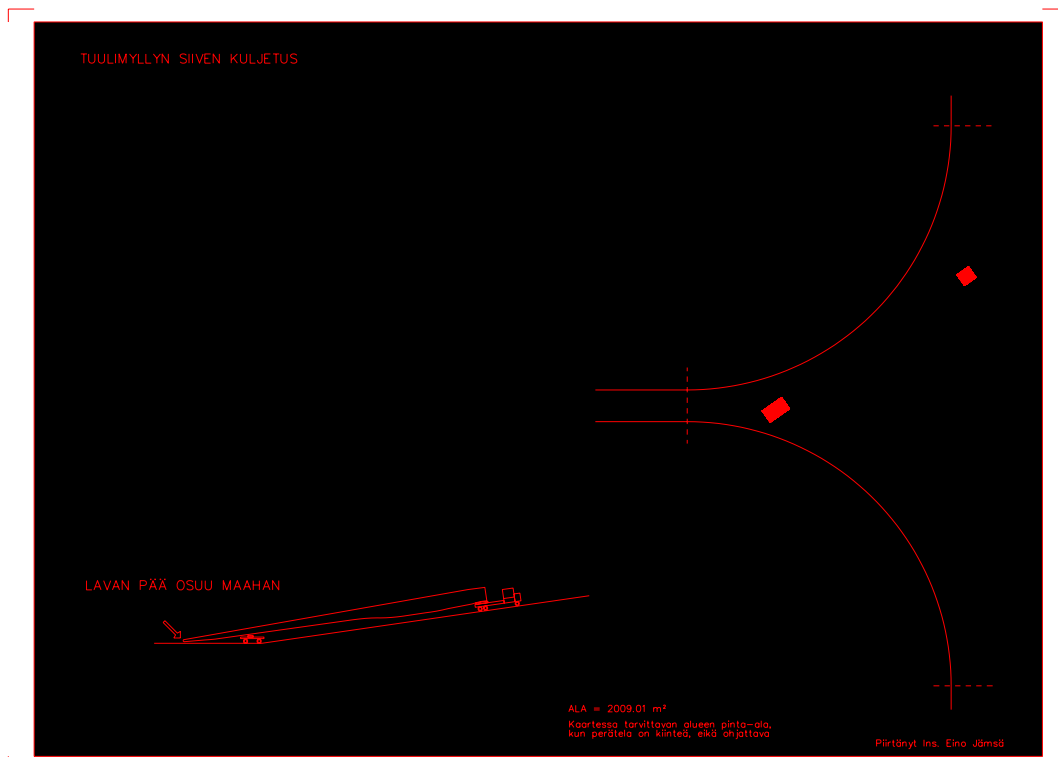
Päänosturin tuominen paikalle vaatii 50 rekkakuormaa nosturin osia, näille autoille pitää olla tila varattuna tunturin laelle. Myös nosturin kokoaminen vaatii ison tilan, nostupuomi on 160 - 200 m pitkä, sen kokoaminen vaatii pyöränosturit, jolloin se vaatii 160 – 200 x 50 m alueen. Nosturi itse tarvitsee \varnothing 60 m tilaa, jotta mahtuisi pyörähtämään ja toimimaan alueella. Nosturin siirtäminen paikasta toiseen ei onnistu päivässä, vaan vaatii aikaa purkamiseen ja uudestaan kasaamiseen, näin ollen rakentamisen aikajana ei riitä koko tuulipuiston rakentamiseen.

Kuva 1.

Periaatekuva tien rakentamisesta ja tunturilaesta

Tien rakentamisessa ei myöskään oteta kantaa miten rinteeseen tiet rakennetaan. Kaivetaanko tiet rinteeseen vai pengerretäänkö ne. Myöskään mitään maapohjatutkimuksia ei ole tehty, joudutaanko räjäytystöihin, kantaako maapohja tuulimyllyn ja rakennuskoneet, jne.

Kuva 2. Periaatekuva tien kallistuksesta ja risteyksestä

Tiekallistus saa maksimissaan olla 10 %, Suomen hyötytuuli [3], koska jos kallistus on enemmän, niin turbiinin siipi osuu tiehen nousutilanteessa. Nyt kartassa piirretyissä kallistukset ovat suurempia. Miten tiet tullaan rakentamaan niin, ettei raja-arvoja ylitetä. Samoin kaarteiden rakentaminen rinteeseen. Minimi kaarresäde kaarteelle on 50-60 m. Kaarre joudutaan kaivamaan tunturin sisään tai tie pengerretään rinteeseen puolelle ulkopuolelle. Molemmissa tapauksissa muuttuu maisema tunturissa radikaalisti. Kaarretta voidaan pienentää, jos lapakuljetuksessa lapa jää paljon kuljetuslavetin ulkopuolelle, mutta samalla se pienentää sallittua maksimikallistusta.

Koko tuulivoimala-alue kiertää nyt tehdyn rantakaavan ympäri. Se sotii rajusti jo tehtyä rantakaavaa ja sen aikaista suunnittelua ja määrittelyä kohtaan. Kunnan mielipide on muuttunut vain sen takia, että kunta saa kiinteistöveroja. Tämä ei kuitenkaan saa olla ainut perustelu energia-alueen laajuuteen, vaan täytyy miettiä jo annettuja lupauksia ja niiden sitovuutta.

Melu

Melu on keskeisimpiä elinympäristön laatua heikentäviä tekijöitä. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä meluntorjunnasta vuodelta 2006 on asetettu päämääräksi terveellinen, turvallinen ja vähämeluinen elinympäristö. Uusia melua aiheuttavia toimintoja suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, etteivät ne lisää meluhaittoja.

Ympäristönsuojelulaki nostaa ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin sekä varovaisuusperiaatteet keskeisiksi. Toiminnanharjoittajalla on YSL:n mukaan selvilläolovelvollisuus toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Melun suunnitteluohjeavot ovat tarkoitettut näiden riskien hallintaan. Ympäristöministeriön suunnitteluohjeiden mukaan tuulivoimalat tulisi sijoittaa lähtökohtaisesti niin kauas asutuksesta tai muusta häiriintyvistä kohteesta, ettei ympäristöluja ole tarpeen.

Melumallinnus on tehty Cadna A 4.3 melunlaskentaohjelmalla, YVA-selostuksessa ei kuitenkaan osoiteta, miten ohjelmaa on käytetty. Näyttää siltä, että ohjelman parametrintia on käytetty siten, että saadaan halutun mallinen melumallinnus.

Mallinnuksessa ei ole huomioitu myllyjen sijoittelua ja määrää. Kun myllyt on sijoitettu sekä rinnan että peräkkäin, vahvistavat ne toistensa äänimaailmaa Alpo Halme [14]. Tässä luennossaan hän graafisesti osoittaa äänen vahvistumisen, jos on yksi mylly s. 19, myllyt ovat yhdessä rivissä s. 21 ja s. 22 myllyt rivissä ja peräkkäin.

Melumallinnuksessa ei myöskään ole huomioitu melun amplitudimoduloisutta ja sen vaatimaa +5 dB lisäystä mallinnuksessa saatuun melutasoon.

Nyt Murtotuulen YVAssa melumallinnus on laskettu tuuliatlaksen antaman tuulennopeuden mukaan 10 m/s. Eteläisen Lapin tuulivoimaselvityksessä [6] todetaan, että tuuliatlaksen tuulitasot ovat väärät. Tuulen nopeus on suurempi kuin mitä tuuliatlas olettaa. Huolimatta tuulivoimaselvityksen huomautuksesta, on Murtotuulen mallinnus laskettu tuulennopeudella 10 m/s. Tällä toimenpiteellä on saatu laskettua melutasoa 5- 10 dB alhaisemmaksi kuin mitä se todellisuudessa on. Vaikka melumallinnuksessa on käytetty liian matalaa tuulennopeutta ja että +5 dB amplitudimodulaatiota on jätetty pois, ylittyy siitä huolimatta rantakaavan alueella 3,5 dB yöllinen melun raja-arvo. Melumallinnus täytyy tehdä alueella suurimmalla tuulen nopeudella, koska se vaikuttaa suoraan äänen siirtymiseen ilmassa. Yleensä mallinnus tehdään sekä maksiminopeudella että teoreettisella nopeudella. Mallinnuksessa ei ole myöskään huomioitu alueen kattilamaisuutta, eli ääni kimpoaa vastapäätä olevasta tunturista takaisin.

Lähimmät kolme tuulimyllyä sijaitsevat alle 1.3 km päässä mökistäni. Kun kaiku tulee takaisin Julmajärven vastarannalta, on ääni kulkenut 1.9 km, eli alle 2 km päässä mökistä sijaitsee kuusi tuulimyllyä. Tätä asiaa ei myöskään ole huomioitu mallinnuksessa. Mökkini ja tuulivoimaloiden välissä ei ole mitään muuta ääntä vaimentavaa kuin ilma, välissä ei ole metsää eikä muutakaan ääntä vaimentavaa.

Rakennuslupaa ei voida myöntää tuulimyllyille sillä perusteella, että ensin rakennetaan ja sen jälkeen tarkistellaan tilannetta. Tästä on hyvä esimerkki jo Suomesta. Inkoon Barösundin myllyjen meluhaitoista on käyty oikeudessa taistelua jo 10 vuotta. Kukaan ei halua aloittaa oikeudenkäyntiä, kun tietää sen kestävän vuosia. Siitä syntyy kuluja, hankittava asiantuntijalausuntoja, tehtävä mittauksia ym. Tätä visiota ei saa hyväksyä.

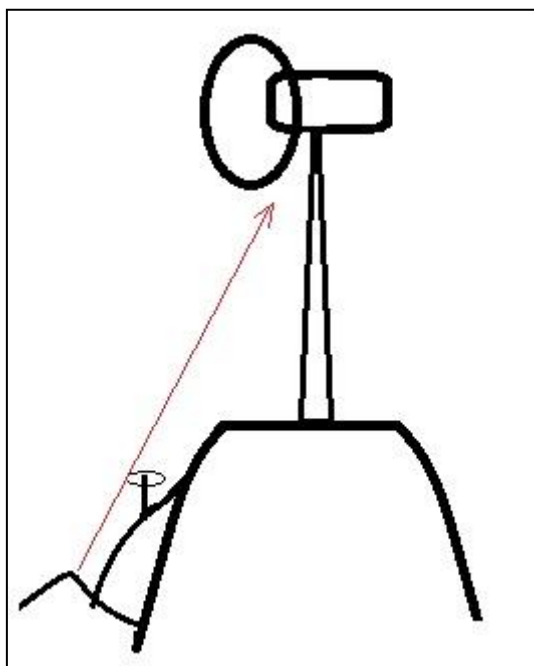
YVA-tilaisuudessa esiteltiin yleiskaavaluonnosta. Siinä kaikki myllyt on määritetty isoimman tuulimyllyn mukaan, mutta YVAN mallinnukset on kaikki tehty pienimmän tuulimyllyn mukaan. Tämä tarkoittaa sitä, että mallinnukset pitää tehdä uudestaan oikeilla korkeuksilla, koska jo pienimmillä tuulimyllyillä ylitetään sallitut rajat.

TURVALLISUUS

YVA-suunnitelmassa tulee esittää tuulivoimala-alueen suunnittelun tekniset toteutukset sillä tarkkuudella, että vaaranarviointi voidaan luotettavasti tehdä. Jos tuulipuistosuunnitelmaan tehdään muutoksia YVAN jälkeen, tulee vaaranarviointi tarkistaa ja tarkistusasiakirjat pitää toimittaa tarkistettavaksi. Toimijan (Taaleritehdas) täytyisi vaatia laitetoimittajalta vaaranarviointiasiakirjat siten, että mukana on myös lausunto metsästyksessä tapahtuvasta harhalaukauksesta tai kimmokkeesta. Näin laitetoimittaja voisi jo nyt ennen laitteiden suunnittelua ottaa kantaa siihen, miten nasellia mahdollisesti vahvistetaan. Sijoitetaanko sähkökaapit ja kesukset eri tavalla, jotta harhaluoti tai kimmoke ei rikkoisi yhtä aikaa sekä pääsäättö- ja varasäättöjärjestelmää jne. Laitetoimittajan on taattava tuulimyllyjen turvallinen toiminta kaikissa tilanteissa. Standardissa IEC 61400: Wind turbine generator systems ei ole mainintaa metsästyksestä eikä harhaluodista ja siksi toimittaja ei ole ottanut asiaa huomioon suunnittelussa. Toimijan on vaadittava erillinen lausunto tuulimyllyjen toimittajalta, mitä ja miten he varmistavat, ettei vahinkoa pääsisi tapahtumaan. Kun Pöyryn ja Taaleritehtaan järjestämässä keskustelutilaisuudessa asiasta puhuttiin, niin konsultin ja toimijan edustajat totesivat, että vastuu on pelkästään ampujan. Asia ei kuitenkaan ole ihan näin selvä. Jos vaara on jo tiedossa, eikä toimija tai virkahenkilö puutu vaaraan saatuaan siitä tiedon, ovat he myös syyllistyneet ko. vaaran aiheuttamiseen ja voidaan asettaa vastuuseen vahingoista. Jos harhaluoti tai kimmoke osuu tuulimyllyn välipiireihin, voi valokaaren seurauksena tulla alas myös sähköasema ja sen mukana kaikki ko. sähköaseman tuulimyllyt. Kun tuulimylly ajetaan täydestä

vauhdista alas, voi olemassa olevan energian purkaminen muualle kuin sähköasemalle rikkoa muita laitteita tuulimyllystä, eli harhalaukaus voi rikkoa muitakin tuulimyllyjä. Tuulimyllyssä syntyvä valokaari voi aiheuttaa palovamman huoltomiehelle tai pahimmassa tapauksessa voi aiheuttaa kuolemantuottamuksen.

Vahingonlaukaukseen on Murtotunturissa kohtalaiset mahdollisuudet. Sitä ei heti näe, koska YVAssa kuvat ovat yleismaailmallisia, eivät Murtotunturiin sopivia. Kuvissa tuulivoimalat on sijoitettu tasaiselle maalle ja siten on esitetty näkymät tuulivoimaloihin. Murtotuulen alue on kuitenkin tunturien ja tunturijärvien ja –lampien ympäröimää aluetta ja siellä tuulivoimalat näkyvät paljon kauemmas ja eri tavalla, kuin tasaisella merenrantamaisemalla. Pöyry on käyttänyt aina näitä samoja kuvia kaikissa YVAssa ilman, että heillä mietittäisiin, mitä ja mihin ollaan tuulivoimaloita suunnittelemassa. Tämäkin osoittaa konsulttitoimiston kykyä tehdä tuulivoimalan energia-alueita.

Kuva 3. Harhalaukauksen periaatekuva

Oheisessa kuvassa on nähtävissä, että riista ja naselli ovat samalla ampumalinjalla. Mylly sijoitetaan tunturien laelle. Ne ensin tasoitetaan myllylle sopiviksi, eli tunturin huippu laskee muutamia metrejä, jotta saadaan tarvittava tasainen alusta myllylle ja rakennuskoneille 100x100 m. Jos riistaan osuu, luoti voi mennä läpi ja jatkaa edelleen lentoa kohti naselliin tai jos sattuu harhalaukaus, niin edelleen luoti voi osua naselliin. Kiväärin luoti lentää kilometrejä ja on myös alas tullessaan vahingollinen, eli läpäisee nasellin seinän. Myös haulikon isompi hauli voi osua siipeen ja rikkoa siiven pintajännitteen ja sen seurauksena siipi

hajoaa lopullisesti, kun sitä kuormitetaan. YVAN esitetyissä valokuvamallinnuksissa huomaa selvästi, että naselli häviää taivasta vasten, eikä metsästäjällä ole mitään mahdollisuutta nähdä sitä.

Tuulimyllyt Murtotunturissa tulevat normaalia korkeammalle, pyyhkäisy korkeus 550 m. Miten myllyssä on mietitty ukkosenjohtaminen? Olimme mökillä kesäkuun lopulla ukkosen aikaan ja maasalamia oli useita. Tässäkin tulee muistaa metsästyksen tuoma lisävaara. Yksi harhaluoti ei saa vaarantaa ukkosenjohdatusta.

Posion kunta ja Taaleritehdas ovat miettineet alueelle matkailullista vaihtoehtoa, eli ihmisiä käytettäisiin nasellissa ihailemassa ympärillä olevia tuulimyllyjä. Kuitenkaan YVAssa ei ole mietitty kuka maksaa tarvittavat muutokset tuulimyllyyn, jotta siellä voisi olla 3- 4 henkilöä yhtä aikaa. Mitä erityisvaatimuksia turistikohde vaatii myllyltä ja henkilökunnalta, turvalaitteet 3-4 henkilölle, opastajan koulutus vastaamaan matkailunäkökohtaa ym. Myöskään laitetoimittajalta ei ole minkäänlaista lausuntoa toteutuksesta ja mitä heidän mukaan pitää huomioida turistimyllyssä.

Taloudellisuus

Perustuuko koko hanke valtion maksamaan syöttötariffiin. YVA:ssa ei kerrota hankkeen kannattavuutta muuten kuin syöttötariffiin perustuen.

Taaleritehdas on tehnyt periaatesopimuksen Nordexin kanssa 111 tuulivoimalan toimittamisesta. Näin ollen tuulivoimaloiden hinta per tuulivoimala on halvempi kuin normaalisti ja näin vaikuttaa edelleen kiinteistöverotuottoon. Keskimääräinen kiinteistövero on 7000-9000 €/tuulivoimala. Nyt se on todennäköisesti vielä matalampi.

Suomen tuulivoimayhdistyksen 21.5.2013 (STY) hallituksen esitykseksi kiinteistöverolain ym. muuttamiseksi [8]:

”lakimuutoksen tulisi koskea ainoastaan niitä jo rakennettuja voimaloita, jotka ovat syöttötariffin piirissä. Tätä vanhemmille voimaloille suurempi kiinteistöverotaakka voi olla kohtuuton rasitus suhteessa voimaloista saataviin tuottoihin.” Näin ollen Posion kunnan kiinteistöveron saanti tulevaisuudessa riippuu siitä, maksetaanko Murtotuulen tuulivoimaloille valtion tukea vai ei, jos kiinteistövero toteutetaan STY:n mukaisella tavalla.

Laitetoimittaja

Taamir Fareed totesi YVAN julkistustilaisuudessa, että nyt valittu toimittaja on läpäissyt tiukan ja vaativan seulonnan ennen valintaa.

Valittu laitetoimittaja Nordex on toimittanut vastaavia tuulimyllyjä Norjaan Havøygavle 2002. Tuulimyllyjä toimitettiin 16 kpl ja niiden nimellistuotoksi luvattiin 34 %. Koska laitteet eivät kestäneet paikallaan, niin ne päivitettiin vuonna 2004, jonka jälkeen on saatu parempaa

tuottoa. Vuonna 2010 suoritettiin energia-alueen kartoitus uusiksi, koska tuotto oli jäänyt koko ajalla reilusti alle luvatus tuoton. Tuulimyllyjen tuotto 2002 - 2010 on ollut 17- 27 % ja asiaa laitettiin tutkimaan norjalainen tutkimuslaitos, Kjeller Vindteknikk AS [9]. Tutkimusasiakirjassa todettiin tuulimyllyissä useita vaihdelaatikkorikkoja, 22 KV muuntajan syttyminen, lapojen rikkoutuminen, voiteluongelmia ja lapojen jääytymistä. Suurin syy ongelmiin oli puutteellinen perussuunnittelu, tuulimyllyjen paikat ja alueen tuuliolosuhteet. Kumpakaan asiaa ei ollut selvitetty kunnolla. Tuuliolosuhteet olivat täysin erilaiset eri myllyjen kohdalla, vinotuulet, tuulen puuskittaisuus ja turbulentsisuus poikkesi paljon myllyjen paikan mukaan.

Murtotuulen voimalaitoksille on nyt luvattu 48 % nimellistuotto, eli se on kaksi kertaa enemmän kuin mitä Havøygvale:ssa saatu kahdeksan vuoden tuoton keskiarvo. Suomessa on keskimäärin tuulimyllyjen tuotto 19 %, eli Murtotunturissa jokainen tuulimylly tuottaa sen kaksi ja puoli kertaisesti. Tällainen väite ja oletamus vaativat jo jotain asiakirjoja väitteen tueksi varsinkin, jos rahoittajille on uskoteltu näin suurta tuottoa. Jos nyt näihin tuottoihin ei päästä, onko vastuu laitevalmistajan vai Taaleritehtaan. Varsinkin, jos nyt annettuihin lupauksiin liittyy vastikkeita kolmannelle osapuolelle.

Murtotuulen alue on nimenomaan tykkylumista aluetta, ja se aiheuttaa ylimääräistä jääytymistä tuulivoimalaan, jää takertuu sekä torniin että naselliin ja lapoihin. Nyt valitulla tuulivoimalalla on ollut ennenkin ongelmia jään kanssa ja nyt alue on vielä normaalia hankalampi. Lavan ohittaessa tornin, voi ilmanpaineen muutos irrottaa lumen tornista ja ottaa sen imuun mukaan, näin se lentää kauemmas tornista.

Tuuliolosuhteet

Murtotunturin tuuliolosuhteita on nyt mitattu SODAR-laitteistolla, YVAssa mainitaan myös, että kesällä 2012 alueelle tuodaan mittaustorni, jolla mitataan edelleen tuuliolosuhteita. Syksyllä jahtiaikana Vitikkotunturissa oli edelleen SODAR-laitteisto mittaamassa tuulisuutta.

SODAR-laitteisto sopii hyvin tuulimittauksiin alle 80 m, mutta sen mittaustuetavuus yli 100 mittauksissa on lähes olematon. Näin ollen sillä saadut mittaustulokset eivät Murtotuulen tapauksessa ole riittävät, koska tuulimyllyjen lapojen pyyhkäisy korkeus on yli 200 m. Juho Kahra on omassa opinnäytetyössään selvittänyt SODAR-laitteistoa tuulimittauksissa [11]. Sodar-laitteisto mittaa tunnin aikana 200 m korkeudesta vain 10 min hyväksytyä mittausta, loput 50 minuuttia on huuhaata, Kahra [11] sivu 47 (Oostrum, Verhoef, van der Werff 2009). Laitteistolla ei voida mitata varmasti tuulen puuskaisuutta, pyörimistä tai turbulentsisuutta, koska mittaus on poikki 80 % ajasta. Sodar mittalaitteisto ei ole myöskään sertifioitu mittalaitte eli sen mittatarkkuutta ei ole voitu määrittää.

Pinnanmuotojen vaikutus on erityisen voimakas suurten mäkien, rakennuksien tai metsän läheisyydessä. Tuulen suunnan vaihdellessa tuuli pakkautuu pinnanmuotojen vaikutuksesta ja aiheuttaa turbulenttisia vaihteluita. Merellä ja korkealla maanpinnasta turbulenttisia vaihteluita on paljon vähemmän. Murtotunturin alue on nimenomaan tunturien rajaama alue ja paikalla on syviä kuiluja, jotka edelleen aiheuttaa tuuleen muutoksia ja vaihteluita, tuulen suunta voi vaihdella useaan otteeseen tunnin aikana. Tuuli puhaltaa aina siihen suuntaan, jossa vastapaine on matalin.

Vakuutusyhtiötkin ovat huomanneet sen, että tuulivoimalan paikka on tarkistettava tuuliolosuhteiden suhteen. Tuulivoimalan on sovellettava asennuspaikan tuuliolosuhteisiin. Tuuliolosuhteissa on otettava huomioon tuulen voimakkuus, puuskaisuus ja turbulenssi [12]. Nyt on rakennettu useita tuulivoimaloita väärillä spekseillä ja sen seurauksena tuulivoimala seisoo tai ne hajoavat ennen aikojaan. Tuulivoimalat täytyy rakentaa olemassa oleviin tuuliolosuhteisiin, jotta niistä saada se hyöty, mitä niistä halutaan. Norjalaisessa selvityksessä [9] nimenomaan todetaan ongelmien syntyneen, koska tuulimyllyt oli rakennettu väärin paikkoihin ja väärillä spekseillä.

Tuulivoimalaa perustettaessa on tärkeää tunnistaa tuuligradientti ja eritoten se, onko se liian korkea. Murtotuulen alueella tuulet ovat puuskittaiset ja vaihtavat usein suuntaa. Nämä tuulen muutokset aiheuttavat turbulenttisuutta ja lisäävät tuuligradienttia. Tuulivoimalan lapojen pyörimisalueen ollessa yli toista sataa metriä on tärkeää saada tarkkaa tietoa kummankin ääripään tuuliolosuhteista. Tuulivoimalat nro 23-25 sijaitsevat syvän kurun molemmiin puoliin, joten alapuolisen tuulen muutokset ovat suuret.

Toimijat haluavat käyttää SODAR-menetelmää mittaustapana, koska se on nopeasti paikalle saatu ja se on mittauksena halpa. Sillä saadaan suuret määrät mittausdataa, vaikkakin epäkuranttia. Se, että kunnan mittausjärjestelmän asennus suunnitellulle tuulivoimalan paikalle maksaa 100000 €, ei kuitenkaan voi olla syy siihen, että mittauksesta laistetaan. 3 MW tuulivoimala maksaa 4-5 M€ ja sen tekniseksi käyttöäksi ilmoitetaan 25 vuotta. Jos tuulimittauksista laistetaan ja tilataan väärin tehty tuulivoimala, ei se kestä 5 vuotta pitempään, vaan se hajoaa. Tämän takia Finanssialan keskusliitto vaatii vakuutuksen vastineeksi tuulimittauspöytäkirjat tuulimyllyn rakennuspaikan kohdalta.

Tuotanto

Yksittäisen tuulivoimalan teho ei ole tasaista, vaan vaihtelee puuskien, turbulenssin yms. vuoksi. Puistossa, jossa on n tuulivoimalaa, tehon vaihteluprosentti pienenee ideaalisessa tapauksessa $n^{-1/2}$. [Ackermann, 2005] jopa 15 % nimellisestä tehosta 15 min sisällä [10]. Tehon tuotannon vaihtelu aiheuttaa ongelmia sähkön laatuun. Jännitteen

vaihtelut saattavat näkyä ns. välkyntänä. Saarekekäytössä myös taajuuden vaihtelu saattaa olla ongelma.

Google ostaa itselleen tuulivoimasähköä Ruotsista, mutta kielsi kuitenkin tuulimyllyjen rakentamisen lähellä serveritään Haminan Summassa. Syy siihen on nimenomaan tuulivoimaloiden tekemä häiriö sähköverkkoon. Google pelkäsi, että tuulimyllyjen aiheuttama häiriö sotkisi tai särkisi serverit tai voisi häiritä jäähdyttimien säätöyksiköitä. Murtotuulen sähköntuotanto on reilusti yli Posion kunnan tarvitseman sähkötarpeen. Miten varmistetaan se, ettei tuulivoiman aiheuttama häiriö sähköverkossa aiheuta haittaa Posion, Pernun ja Suorsan alueella.

80-luvulla, kun sähkömoottorin nopeutta alettiin säätää invertterillä (taajuusmuuttaja), niin perusmoottorit eivät kestäneet sähkössä olevia häiriöitä. Niistä joko käämit lämpeni liikaa tai häiriöt siirtyivät laakereiden läpi lämmittäen ne ja edelleen hajottivat laakerit. Alkuaikoina piti erikseen tilata taajuusmuuttajan kestävä moottori. Nykyään kaikki suomalaiset sähkömoottorit kestävätkin taajuusmuuttajan häiriösähkön 50 Hz:n asti.

Sekä Tanskassa että Saksassa on kohdattu useita teknisiä ongelmia kun tuulivoiman osuus on kasvanut. Suurimpina ongelmina voidaan nähdä terminen ylikuormitus sekä jännitteen ja taajuuden stabiiliuden säilyttäminen [10]. Nyt Murtotunturin tuottama ylimääräinen sähkö siirretään valtakunnan verkon avulla Etelä-Suomeen, tästä aiheutuu suuria sähkönsiirtohäviöitä ja laskutetaan meiltä käyttäjiltä sähkönsiirtohin-noissa.

Vaihteleva tehontuotanto asettaa myös lisävaatimuksia sähköverkon säätöjärjestelmälle. Verkon säätövoimaa voidaan tarvita paikallisesti lisää tai ainakin siirtoyhteyksiä parantaa. Hajautetussa sähköntuotannossa voidaan joutua turvautumaan varavoimalaitteistoon, jolloin teho tuotetaan tynnellä aikaa muulla tavoin. Nyt on puhuttu, että Kemijärven latvaosiin ollaan suunnittelemassa vesivoimalaitoksia hoitamaan Lapin tuulivoimaloiden säätövoimasta.

Luontoselvitys

Luontoselvitys on tehty riittämättömästi. Se on tehty yhden kevään ja kesän aikana yhteensä 130 h eli vajaan viikon tunnit matkoineen 2 henkilöltä. YVAssa ei ole mainintaa Julmajärven rantakaava-alueella olevista lepakoista, tuulihaukan reviiristä eikä pöllön reviiristä, tosin alue onkin jätetty kokonaan selvityksen ulkopuolelle. Alueella saalistaa säännöllisesti maakotka. Olen havainnut sen viimeksi tänä vuonna 24.6.2013. Vuonna 2011 kotka liiteli meidän koiran pennun yllä. Myöskään Poksamon rannalla pesivää kalasääkseä ei ole mainittu YVAssa.

Kuva 4. Kotkanpää Julmajärvi-Pyytölammen rantakaava-alueelta

Löysin vuonna syksyllä 2011 nuoren kotkanpään Lumelammen ja Pyytölammen välistä, joka osoittaa, että kotkan pesintä on aiemmin onnistunut alueella. Nyt YVAssa todetaan, että tulevaisuudessa tuulimyllyt tulevat vähentämään ellei lopettamaan maakotkapopulaation alueella.

Olemme havainneet lepakoita myös Pyytöuoman alueella kulkevan luontopolun laavun alueella, joka sijaitsee Kuovitunturin rinteessä, lähellä tunturi lakea.

Selvityksessä ei myöskään ole huomioitu talvisin teeriparviä tekemiä muuttolentoja. Ne lentävät korkeammalla kuin tavallisesti ja parvessa, joten niillä on helpompi mahdollisuus jäädä tuulimyllyjen kolhimiksi. Viime talvena näin useamman kymmenen teeren parven lentelevän alueen läpi. Sama parvi voi lentää talven aikana useasti tuulivoimala-alueen läpi.

Tuulivoimalat vaikuttavat myös pitemmän ajan päästä luonnon valintaan, koska piennisäkkäiden määrä tuulimyllyjen alueella kasvaa. Alueen saalistavat linnut kuolevat myllyjen siipiin. Saalistava lintu ei välttämättä huomaa tulevaa siipeä, koska se on keskittynyt saaliiseen ja kaartaa takaisin joutuen tuulimyllyn siiven lyömäksi.

lin Olhavaan viime vuonna tehdyt myllyt karkotti hirvet alueelta. Paikalliset metsästäjät saivat metsästä tyhjää. YVAssa ei huomioida porohoitoa, todetaan ainoastaan, että ne saattavat häiriintyä ja poistua alueelta. Minne porot pakenevat alueelta ja miten niiden hoito onnistuu tulevaisuudessa?

Kuva 5. Yksi vesiputous Pyytöuoman retkeilyreitiltä

Pyytöuoman retkeilyreitien varrella on useita korkeita vesiputouksia. Nyt Lemmontunturiin rakennetaan uusia teitä ja vanhoja ajouria levennetään ja parannetaan. Tästä seuraa se, että vedet lähtevät virtaamaan uusien ja parannettujen teiden ja ojien kautta toiseen suuntaan ja nämä olemassa olevat vesiputoukset kuivuvat ja häviävät. Julmajärvi-Pyytölampi rantakaava-alueen eteläosassa oleva vesilähde kuivui, kun vesi huilaa nyt uuden rakennetun tien kautta eikä vanhaa olemassa olevaa reittiä.

Yhteenvetotaulukossa kasvillisuus ja luontoarvot kohdassa VE0 metsätalous aiheuttaa lievää haittaa. Vaihtoehdoissa VE1-VE3 todetaan, ettei metsätaloutta harjoiteta enää ollenkaan, myöskään myöhemmin arvioinnissa, ei metsätaloutta tulla jatkamaan vaihtoehdoissa VE1-VE3. Kuitenkin metsätalous on yhteismetsän pääasiallinen tarkoitus, se on mainittu jo yhteismetsää määrittelevässä lain kohdassa. Jos metsätaloutta kuitenkin harjoitetaan vaihtoehdoissa VE1-VE3, niin sen harjoittaminen kuitenkin vaarantuu, koska metsää kaatamalla tulevat tuulimyllyt yllättäen näkyviin ja siitä tulee uusi ennen mainitsematon maisemallinen haitta.

Talous

Tuulivoimala-alueen huoltoon määritelty 60 htv ja 41 htv on reippaasti ylimitoitettu, vaikka laitetoimittaja ei olekaan toiminnaltaan varmin [9]. Todellisuudessa huolto vaatii 6-10 mha. Nyt puhutaan suurista tuulimyllyjen määrästä eikä yhden tuulimyllyn rikkoutumisen takia kannata hyökätä paikalle. Se ei ole kustannustehokasta, vaan pitää olla

huoltotarve useammassa tuulivoimalassa, ennen kuin sinne mennään huoltokeikalle.

Keskustelin syksyllä 2012 Posion Yhteismetsän pienosakkaan kanssa. Tuulivoimaloita haluavat alueelle mieluummin suurosakkaat kuin pienosakkaat. YVAssa olisi pitänyt miettiä, mitä jos suurosakkaat perustavat Helsinkiin Mummon Markkatehtaat ja erkanevat Posion Yhteismetsästä saaden Murtotunturin alueen itselleen. Maanmittauslaitokselta olisi pitänyt pyytää selvitys, josko tämä on mahdollista ja selvittää, mitä se voisi merkitä Yhteismetsälle ja Posion kunnalle.

Yhteenveto

Toimija ilmoittaa arvioinnissaan useita kertoja ylittävänsä melun osalta ympäristöministeriön ohjearvot, sekä ylittävänsä yleiset normistot välkkeen ja varjostuksen osalta. Näin ollen Murtotuulen tuulivoimalan energia-alueen hanke vaatii ympäristölupaa, mutta ympäristöministeriön ohjeistus taas kieltää tuulivoima-alueen suunnittelun siten, että se vaatii ympäristölupaa. Tuulivoimalat voivat tapauskohtaisesti edellyttää ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista haittaa.

Kunta kaavoittaa tuulivoimaloiden rakennuspaikat, mutta jos tuulivoimaloiden rakennuspaikolle ei ole tehty tuulimittauksia ennen kaavoitusta, niin voiko toimija myöhemmin hakea korvauksia kunnalta. Toimijan tehdessä vakuutusyhtiön vaatimia tuulimittauksia kaavan osoittamaan rakennuspaikkaan niin huomataan, ettei tuulivoimalaa voidakaan rakentaa kaavassa olevaan paikkaan, koska tuulikartta paikalla on sellainen, ettei tuulivoimalaa voida siihen rakentaa.

Toimija on kaavoittamassa kaikki Julmajärvi-Pyytölampi rantakaava-alueen viereiset tunturialueet tuulivoimalakäyttöön. Tämä sotii Julmajärvi-Pyytölampi rantakaavan aikana esitettyä selostusta. Meille on vuokraustilanteen aikana kaupattu erämaatontteja, liite 1 Posion kunnan ilmoitustaululla ollut Posion Yhteismetsän mainos.

Tuulivoimalan rakentaminen rikkoo kokonaan tunturin laet. Tarvitaan rakentaa leveät tiet ja tasoittaa koko lakialue. YVAssa ei oteta kantaa siihen, kuinka paljon tunturia joudutaan madaltamaan tasoituksen yhteydessä. Muutamit tuulivoimalatoimijat ovat ilmoittaneet, etteivät aio rakentaa tuulivoimaloita tuntureihin, koska haluavat säästää tunturit raiskaukselta.

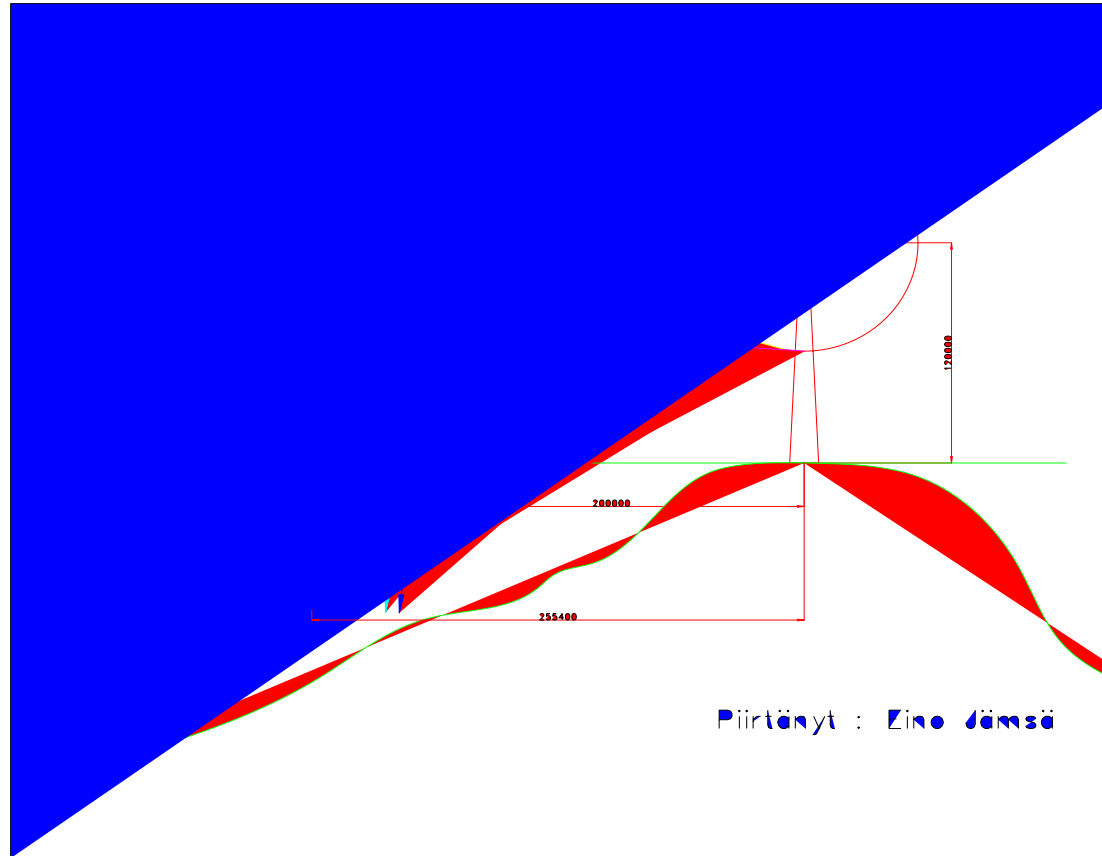
Muistutusta on täydennetty 16.8.2013 seuraavasti:

Murtotuulen energiahuoltoalueen jääongelma

Rambollin tekemästä Rauman Koillisen teollisuusalueen jäävaaraselvityksestä (päiväty 19/12/2011, laatija Janne Ristolainen) käy ilmi, että tuulimyllyistä lentävät jäälohkareet ovat mahdollisesti

+/- 1 kg:n kokoisia ja että ne keskimäärin lentävät 200 m:n päähän tuulimyllystä, tasaisella maalla.

Murtotunturin hankkeessa tuulimyllyt on rakennettu tuntureiden laelle ja siten jäälohkareiden lento tuulimyllystä jatkuu, koska lentoaika pitenee.

Kuva 1.

Jäälohkareet lentävät pitkin tunturin rinnettä, samalla ne lentävät kauemmaksi tuulimyllystä. Kuvassa 1 on esitetty jäälohkareiden lentoreittejä sininen ja lila väri vastaa jäälohkareen lentoa, kun tuulimylly pyörii vastapäivään ja keltainen ja violetti, kun tuulimylly pyörii myötäpäivää. Kaikissa tapauksissa jäälohkare lentää kauemmaksi kuin 200 m tuulimyllystä, todellinen lentomatka voi olla 250 - 400 m.

Kyseisen selvityksen mukaan Pyytöuoman ulkoilureitin ympärille tehdyt tuulimyllyt (16, 26, 27 ja 28) heittävät puolet syntyneistä jäälohkareista ulkoilureitille asti. Riittääkö varoitukseksi reitille laitettavat varoituskyltit, vai pitääkö ulkoilureitin käyttö kieltää mahdollisen pakkaskelin takia. Posiolla on kesäkuussa ja elokuussa pakkasöitä, eli jään syntyminen tapahtuu myös loma-aikana.

3. C

Osa kartoista on huonolaatuisia. Esim. näkymiseen liittyvät kartat ovat ala-arvoista suttua. Tärkeät valokuvasovitteet ovat niin epäselviä, että ne olisi yhtä hyvin voinut jättää pois. Niitä olisi pitänyt olla enemmän, myös alueen sisältä.

Kymmenistä myllyistä lähtevän matalataajuisen epämääräisestä suunnasta kuuluvan melun vaikutusta eläimiin, varsinkin aistiensa varassa valppaina oleviin saaliseläimiin (ml. poro) ei ole käsitelty.

Erämainen maisema muuttuu energiantuotantomaisemaksi. Miten se kompensoidaan vapaa-ajan kiinteistöjen omistajille?

4. D ja E

Murtotuulen tuulivoimapuisto on paperille laadittu siten, että se keino-tekoisesti sulkee pois Julmajärvi-Pyytölampi ranta-asemakaava -alueen, joka todellisuudessa on hankealueen sisällä ja hyvin lähellä massiivista tuulivoimaloiden rakennusaluetta (Kuovitunturin sekä Vitikkotunturin ja -suoalueiden tuulimyllyt).

Alueen mökkiläisten mielipiteitä tuulivoimaloiden poistamisesta ranta-asemakaava -alueen läheisyydestä (yllä esitetyistä paikoista) ei täten ole huomioitu, vaan niitä voidaan vähätellä YVA-selostuksessa usein esiintyvään tyyliin ”ei aiheudu haittaa”.

Hankealueen sisällä oleva Poksamon ranta-asemakaava -alueen mökkiläiset ovat saaneet paremmin äänensä kuuluviin ja alueen läheisyyteen suunnitellut tuulivoimalat onkin nykyisissä suunnitelmissa siirretty lähemmäksi Julmajärvi-Pyytölampi ranta-asemakaava -aluetta, koska se ei näennäisesti kuulu hankealueeseen. Näin toimien tuulimyllyt voidaan sijoittaa ”liian lähelle” alueen toista laajempaa mökkiasutusta (lähimmät jopa noin 1½ kilometrin läheisyyteen).

Tiestö Julmajärvi-Pyytölampi ranta-asemakaava -alueelle kulkee kokonaisuudessaan tuulivoimapuiston hankealueella, joten tästäkään syystä ei ranta-asemakaava -aluetta voida tuulivoiman haitoilta pois sulkea.

Lapin luonnonsuojelupiiri on todennut 28.2.2008 Julmajärvi-Pyytölampi ranta-asemakaavasta antamassaan lausunnossa, että: ”Loma-asuntojen tehokas rakentaminen ei sovi alueen erämaiseen luontoon. Maakuntakaavan ranta-asemakaavoitusta koskevissa suunnittelumääräyksissä sanotaan, että maisemallisesti herkillä alueilla on pyrittävä välttämään suuria muutoksia. Nyt esitetyn kaavoituksen mukainen rakentaminen muuttaisi aluetta merkittävästi erityisesti Julmajärven rannoilla.” sekä ”Lisäksi piiri vaatii paitsi entistä kattavamman luontoselvityksen tekemistä, jossa kerrotaan myös miten selvitys on tehty, myös rakennuspaikkojen määrän vähentämistä puoleen taikka koko kaava-alueen siirtämistä toiseen, luonnonarvoiltaan vähemmän merkittävään paikkaan.”

Ranta-asemakaava kuitenkin valmistui, mökkitontit kaavoitettiin, tontteja on vuokrattu ja useita mökkejä on jo valmiiksi rakennettu, muutamia (kuten meidän mökkimme) on vielä rakentamisvaiheessa. Nyt ihmettelemme asiaa siltä kannalta, että jos muutama mökki Julmajärven rannalla – kaikkia rakennusmääräyksiä materiaalien, värin ja alueella käyttäytymisen suhteen noudattaen haittaa tuota herkkää erämaaluontoa –

miten suurimittainen energiantuotantoalue sopii tähän kuvaan?

Huomionarvoista on, että Pöyryn YVA-selvityksen kartoista on ”häivytetty” mahdollisia vaikutusalueita kuten Pyytöoman ja Mustarinnantunturin suojelualueet sekä puolet loma-asunnoista.

Esitämme, että

1. Julmajärvi-Pyytölampi ranta-asemakaava-alue liitetään kokonaisuudessaan tuulivoiman hankealueeseen, johon se jo todellisuudessa kuuluukin. Näin ollen pystytään paremmin tarkastelemaan mm. kaavoituksessa tuulivoimahankkeen aiheuttamia haittoja ko. ranta-asemakaava -alueelle sekä läheisille Mustarinnantunturin ja Pyytöoman suojelualueille.
2. kaavoituksessa huomioidaan loma-asukkaiden jo aiemmin esittämä toivomus melu-, maisema- ja varjovälkevaikutusten vähentämiseksi, poistamalla hankesuunnitelmasta ja edelleen osayleiskaavasta Kuovitunturin sekä Vitikkotunturin ja sen suoalueiden tuulivoimalat. Tästä olisivat varmaan mielissään myös Kuovitunturin maakotkareviirin jäsenet.
3. matkailun edistämiseksi kaavailtu Tuulivoimahankekeskus perustetaan joko kantatien varteen tai hanke-alueelle siten, ettei siitä aiheudu haittaa alueen mökkiläisille.

Tuulivoimapuiston tuleamisen myötä erämaaluonteinen mökkimaisema on jo menetetty -> jotain pitää tehdä, ettei mökkialueen rauhaa enempää järkytetä. Emme halua lisääntyvää turismia mökkialueelle.

Muistutusta on täydennetty 3.7.2013 seuraavasti:

Posion yhteismetsän toiminnanjohtaja Markus Laatikainen lupaili mittavia kompensatioita tuulivoimahankealueen mökkiläisille, oletettavasti tuulivoimapuiston mukanaan tuomista haitoista, 6.6.2013 Posion kunnantalolla järjestetyssä Murtotuulen tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostusta käsittelevässä yleisötilaisuudessa.

Tipahtipa meillekin tuollainen kompensatioesitys postilaatikkoon 1.7.2013. Kyseistä kompensatioesitystä luonnehditaan lähettäjien taholta kompensatiosopimukseksi. Sopimuksen kompensatiot vastaavat toki yhdessä käytyjä keskusteluja, mutta hankkeen puuhamiesten (Posion yhteismetsä ja Taaleritehdas) taholta sopimukseen on yksipuolisesti kirjoitettu kohtuuttomia vaatimuksia

mökkiläisille. Totuus on kuitenkin se, että kyseessä on liite vuokrasopimukseen, jonka allekirjoittaessaan vuokramies menettää kaikki oikeutensa sananvapauteen ja mielipiteen esittämiseen tuulivoimapuistoon liittyen.

Kompensaatiosopimuksessa on kohta:

"Vuokramies sitoutuu myötävaikuttamaan Taaleritehtaan Posion yhteismetsän alueelle suunnitteleman tuulivoimahankkeen edistymiseen kaikin käytettävissään olevin keinoin tämän liitteen voimassaoloaikana."

jota tehostaa seuraava sopimusehto:

"Mikäli vuokramies ei toiminnallaan kohdan 5 mukaisesti osoita myötävaikuttamista hankkeen puolesta on Yhteismetsällä ja/ tai Taaleritehtaalla oikeus irtisanoa sopimus välittömästi."

Lisäksi "sopimuksen" allekirjoittanutta uhataan sopimuksen rikkomisesta kahdenkymmentuhannen (20 000) euron sopimussakolla, joka käytännössä lienee uhkasakko.

Tuulivoimapuistosta tulisi siis puhua vain myönteiseen sävyyn. Nyt mökkiläisille lähetetyn sopimuksen kompensatiot eivät kuitenkaan ole riittäviä tekemään minusta hankkeen lobbaajaa, johon tällä sopimuksella ilmeisesti pyritään.

Tuulivoimahankealueen mökkiläisenä olen ihmeissäni. Juuri nyt on meneillään aika, jolloin YVA-selostuksesta ja osayleiskaavasta voisi jättää mielipiteensä. Yhteismetsän ja Taaleritehtaan sopimuksen palautuspäivä allekirjoitettuna on 15.7.2013. Jos tuon kompensatiosopimuksen allekirjoittaisin ja ko. ajankohtaan mennessä asianosaisille toimittaisin, joutuisin luopumaan oikeudestani esittää mielipiteeni tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ELY-keskukselle sekä osayleiskaavan valmisteluvaiheen aineistosta Posion kunnanhallitukselle.

Kuten tästä käy ilmi, olen vaikenemissopimuksen sijaan valinnut sananvapauden ja oikeuden esittää omat mielipiteeni.

5. F ja G

Murtotuulen tuulivoimahanke - olipa kyseessä mikä tahansa tuulivoimahankevaihtoehdoista - on monestakin syystä toteuttamiskelvoton. YVA-selostuksessa esitettyjen seikkojenkaan nojalla johtopäätöksiä hankkeen toteuttamiskelvottomuudesta ei ole osattu vetää oikein eikä objektiivisesti eikä alueen kehittymistä tuulivoimahankkeesta vapaana ole arvioitu asianmukaisesti.

Sinällään puutteellisessa YVA-selostuksessa on myös suoranaisia virheitä "muunnettuna totuutena" muun muassa kiinteistöveroon ja asutuksen sijoittumiseen/runsauteen liittyen. Meluhaittojen arvioinnit

ovat erityisen tarkoitushakuisia: mallinuksissa on käytetty "alarajan" kaikkein matalimpia 2,4 MW:n voimaloita, eikä 5 dB:n lisäystä amplitudimodulaation takia liene tehty - ainakaan mistään ei ilmene, että lisäys olisi tehty - ja asutuksen esittäminen (pikemminkin esittämättä jättäminen) meluarviointien karttaesityksissä on enemmän kuin tarkoitushakuista. Yksistään melunormien takia hanke on toteuttamiskelvoton.

Tämänkin hankkeen YVA-selostuksessa haittoja vähätellään ja oletettuja hyötyjä liioitellaan. Päteviä perusteluja siitä, miksi hanke pitäisi toteuttaa juuri kyseiselle alueelle muut asiat niitä koskeva lainsäädäntökin sivuuttaen, ei hakemallakaan löydä.

HAITTAVAIKUTUKSET ULOTTUISIVAT PAHASTI MYÖS KEMIJÄRVELLE - AILANKATUNTURI YMPÄRISTÖINEEN SEKÄ KEMIJÄRVEN JÄRVIALUE JA HAITTA-ALUEELLE JÄÄVÄ KEMIJOKIVARSI MENETTÄISIVÄT ARVONSA JA MERKITYKSENSÄ

Pyydämme ottamaan asiassa huomioon myös Kemijärven tuulivoimahankkeita koskevat muistutuksemme niin ympäristövaikutusten kuin kaavoituksenkin osalta. Monet asiat - esimerkiksi topografiasta johtuva visuaalisten haittojen ja meluhaittojen laajuus, topografiasta ja leveysasteesta johtuva varjojen välkkymishaitan laajuus sekä pohjoiseen erämaiseen luontoon kohdistuvat suuret haitat erityisesti lintujen osalta - olisivat niin Kemijärven hankkeiden kuin Posion Murtotuulen hankkeenkin olosuhteissa merkittävydeltään ja laajuudeltaan samaa katastrofaalista luokkaa eivätkä suoraan vertailukelpoisia lainkaan eteläisempiin, "tasaisemman maan" olosuhteiden tuulivoimaloiden haittoihin.

Niin ikään puheena olevassa Murtotuulen tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa vyöhykejaot perustunevat vuoden 2006 aikaisiin voimaloihin - nykyisen teollisen kokoluokan tuulivoimaloita tuskin oli tuolloin edes olemassa. Esimerkiksi voimaloiden teoreettiseksi näkyvyydeksi väitetty vain noin 35 km on pahasti "muunnettua totuutta", todellisuudessa voimalat näkyisivät teoriassa ainakin noin reilun 100 km säteelle, mikä voidaan laskemallakin osoittaa. Jopa YVA-selostuksen karttaesityksestä on pääteltävissä, että voimalat näkyisivät kauemmas kuin 35 km säteelle muun muassa Kemijärven suunnassa, vaikka karttaesitys onkin "sopivasti" rajattu katkeamaan juuri Oilunganniemen paikkeilta.

Pyydämme ottamaan asiassa huomioon myös oheisen adressin, jossa vaaditaan mm. Kemijärven Ailankatunturin ja lähivarojen rauhoittamista tuulivoimarakentamiselta. Kyseisen YVA-selostuksenkin mukaan Murtotuulen hankkeen voimalat näkyisivät laajalti Kemijärvelle. On ilmeistä, että vaikutukset olisivat hyvin merkittäviä, vaikka YVA-selostuksessa tätä asiaa yritetään kaunistella kaukoalueista puhumalla.

Pyydämme ottamaan huomioon Kemijärvellä tuulivoimaa ja tuulivoimarakentamista käsitelleen kansalaisraadin julkilausuman, jonka mukaan tuulivoimaa ei tule rakentaa matkailullisesti tärkeään järvimaisemaan. Esimerkiksi alituisen "lentoestevaloshown" vaikutuksesta Kemijärven (etenkin järvenä) ja laajan Ailanganselän arvo ja merkitys matkailussa ja virkistyskäyttöalueena olisi muisto vain, kun Murtotuulen hankkeen voimat dominoisivat ympäristöään laajalti myös Kemijärven puolella.

KOROUOMA JA SEN POHJOISPUOLINEN AILANGANSELKÄ KEMIJÄRVELLE (JÄRVENÄ) ASTI SOVELTUISI KANSALLIS- PUISTOKSI JA SE TULEE EHDOTTOMASTI PITÄÄ TUULIVOIMA- LOISTA VAPAANA

Koko Kemijoen itäpuolelle jäävä Korouoman pohjoispuolinen Ailanganselkä, jossa jo ennestään on mm. Ottavaaran ja Mustarinnantunturin Natura-alueet sekä muita luonnonsuojelualueita (joita kaikkia YVA-selostuksessa ei ole tunnistettu), sopisi niin maisemakuin luontoarvojen puolesta kansallispuistoksi. Näin paikalliset ihmisetkin pääsisivät hyötymään alueesta myös taloudellisesti eikä poronhoito ym. seudulle luontaiset elinkeinot eikä virkistyskäyttö kärsisi eivätkä loppuisi - tutkimusten mukaan kansallispuistot ovat Lapin voimavara myös taloudellisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta. "Tuulipuisto" hyödyttäisi vain maanvuokraajia ja tuulivoimabusiness-toimijoita, mutta kaikille muille ihmisryhmille hankkeesta koituisi vain haittoja joko suoraan tai välillisesti.

LUUSUAN ALAPUOLISEN KEMIJÖEN TUHOAMINEN SEKÄ HOPPULAN KYLÄN HUKUTTAMINEN KEMIJÖEN VESIVOIMA- RAKENTAMISEN SEURAUKSENA EI OIKEUTA ENEMPÄÄ YMPÄ- RISTÖGANGSTERISMIA TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMISEKSI - LAPPI EI SAA OLLA RIISTETTY ENERGIANTUOTANNON SIIRTOMAA TUULIVOIMAN SUHTEENKAAN

Kemijokivarsi, erityisesti Luusuan ja Auttin välisen Kemijokivarren maisema- ja kulttuurihistorialliset arvot ja hankkeen vaikutukset näihin arvoihin on nyt YVA-selostuksessa käytännössä katsoen sivuutettu. Juujärven valtakunnallisesti arvokas kylä (valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö) on tosin esitelty YVA-selostuksessa, mutta johtopäätöksiä hankkeen vaikutuksista Juujärvelle ei ole osattu vetää oikein eikä objektiivisesti, vaan hankkeen haittoja vähätellään varsin tarkoitushakuisesti: itse asiassa haitat ja niiden merkittävyyden arviointi tosiasiasa sivuutetaan ilman kunnollisia perusteluita.

Hankkeen haittoja vähätellään erityisen irvokkaaasti Kemijoen vesivoimarakentamisen historialla: ikään kuin paikalliselle välle kun se kerran on jo joutunut kestämaan Kemijoen vesivoimarakentamisen haitat mukaan lukien Hoppulan kylän hukuttamisen veden alle voisi tuosta

vaan säilyttää myös tuulivoiman rakentamisen ja tuulivoimaloiden haitat!! Asia on juuri päinvastoin: useat paikalliset ihmiset ovat kertoneet meille mielipiteenään, että on äärimmäisen törkeää "viedä tunturitkin" kun kosket on jo aikoinaan pilattu.

VAIKUTUSTEN ARVIOINNIT JA SELVITYKSET ON TEETETTÄVÄ PUOLUEETTOMILLA ASiantuntijoilla

Vaadimme, että tässäkin hankkeessa vähintäänkin maisemahaittojen arvioinnit ja meluselvitykset on teetettävä puolueettomilla asiantuntijoilla, maisemaselvitykset esimerkiksi Weckman & Rautamäellä ja meluselvitykset esimerkiksi Vesa Viljasella (Promethor Oy:llä).

Vaadimme, että Lapin ELY-keskuksen ja kaavoituksesta vastaavien viranomaisten tulee puolueettomana tahona käyttää eri asiantuntijoita/konsultteja kuin mitä tuulivoimayhtiö käyttää.

Vaadimme ottamaan huomioon Tuulivoima-kansalaisyhdistyksen kannanotot mukaan lukien tuulivoimamelua koskevat kannanotot Posion olosuhteisiin sovellettuna.

MIKSI AJANTASAINEN OHJEISTUS ON SIVUUTETTU PERUSTELUITTA?

Miksi tällä hetkellä ajantasaisia, nykyisen kokoluokan teollisten tuulivoimaloiden järkevään sijoittamiseen ja niiden haittojen minimointiin tähtääviä ohjeita ja suosituksia ei ole otettu tosiasiallisesti huomioon? Puhumattakaan, että ohjeistusta olisi ymmärretty soveltaa Posion oloihin. Sen sijaan nyt tuulivoimaloita aiotaan rakentaa alueelle, mihin ne Suomen oloissa mitä ilmeisimmin sopisivat kaikkein huonoimmin. Mainittakoon, että Pirttikosken/Auttin tienoilla on maamme suurin korkeusero (Kemijokilaakson "pohjalta" laaksoa ympäröivien vaarojen/tunturien laelle).

LAPISSA SUOJAVYÖHYKKEET ASUTUKSEEN JA ETENKIN LINTUJEN SUOJELUN KANNALTA TÄRKEISIIN NATURA-ALUEISIIN (SPA) ON OLTAVA MINIMISSÄÄN VIISI KILOMETRIÄ

Posion seudun erityispiirteiden, kuten topografian sekä pohjoisen leveysasteen takia eteläisemmän Suomen oloihin soveltuva ohjeistus ei ole suoraan sovellettavissa Posion oloihin: esimerkiksi kohtuuton melu ja varjojen välke ulottuu erittäin todennäköisesti jo lähtökohtaisesti laajemmalle kuin kahden kilometrin säteelle, lentoestevalojen osalta kohtuuton haitta ulottuu äärimmäisen varovaisen arvion mukaan ainakin 15 - 20 km:n säteelle. Tuulivoima-kansalaisyhdistyksen suositukset ovat, vaikkeivat suoraan olekaan sovellettavissa Posion oloihin, kuitenkin tyhjää parempi lähtökohta myös Posion hankkeiden ympäristövaikutuksia arvioitaessa.

Tuulivoima-kansalaisyhdistys suosittaa, että jollei melusta eikä lentoestevalojen eikä varjojen välkkeen aiheuttamasta haitasta muuta

johdu, tuulivoimaloiden minimietäisyys lähimmistä asunnoista tai vapaa-ajan asunnoista tulee olla lähtökohtaisesti yli 2 kilometriä, jos tuulivoimala on teholtaan 2-3 MW:ia ja voimaloita on vain yksi. Minimietäisyys pitäisi olla paljon suurempi, jos voimaloita on enemmän tai kyse on vapaa-ajan asunnoista tai jos voimalat ovat 3 MW:ia isompia tai jos lähistöllä on Natura-alue tai muu luonnonsuojelualue.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että Ranskassa on päädytty jo vuodelta 2004 peräisin olevan tutkimustiedon perusteella johtopäätökseen, että teollisuusluokan 200 metrisiä tuulivoimaloita ei pidä rakentaa alle **5 km** (3,1 miles) etäisyydelle asutuksesta.

Tuulivoimatoimijoiden kannalta hyvinkin kohtuullisena haittojen lievennyskeinona vaadimme, että suojavyöhykkeet asutukseen ja etenkin lintujen suojelun kannalta tärkeisiin Natura-alueisiin (SPA) kuten Mustarinnantunturin Natura-alueeseen tulee Posionkin tuulivoimahankkeissa olla paikallisten erityispiirteiden takia lähtökohtaisesti **vähintäänkin viisi kilometriä** 3 MW:n ja sitä suurempien voimaloiden osalta.

Näin ollen kyseisen Murtotuulen hankkeen toteutettavuutta on tältäkin osin punnittava ja arvioitava uudelleen, ja otettava huomioon myös vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden sekä kiinteistöjen omistajien oikeudet tasapuolisesti jo kansalaisten yhdenvertaisuusperiaatteen nojalla.

Tuulivoimaloiden haitat eivät "pysähdy" "tuulipuistoalueelle" - haittojen laajuus on valtaisa: YVA-selostuksestakin ilmenee, että Murtotuulen hankkeen voimalat lentoestevaloineen pilaisivat maisemia Kemijärvellä asti ja sitä kautta antaisivat kuoliniskun etenkin Kemijärven järvimatkailulle.

Seudun luonne muuttuisi totaalisesti rauhaisasta kulttuuri-, luonto- ja maisema-alueista jättimäiseksi teollisuusalueeksi, ja muutos olisi erittäin jyrkkä.

NATURA-ARVIOINNEISTA EI OLE OSATTU VETÄÄ OBJEKTIIVISIA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Ihmetystämme herättää, mitä mieltä on koko Natura-arviointeja koskevalla lainsäädännöllä, kun Natura-arvioinneista ei ole osattu vetää oikeita eikä objektiivisia johtopäätöksiä edes näin ilmiselvässä tapauksessa: koko hanke on toteuttamiskelvoton, eikä tätä tosiseikkaa mikään liirum-laarum miksikään muuta. "Tuulipuistoaluetta" ei tulisi sijoittaa osinkaan suojelualueille. Olisi myös ymmärrettävä, että teollista kokoluokkaa olevien tuulivoimaloiden haitat eivät "pysähdy" tuulivoimala-alueelle, vaan vaikutusalueet voivat olla jopa kymmeniä kilometrejä. Varovaisuusperiaate tulisi huomioida: yksistään linnuille koituvien haittojen takia hanke on toteuttamiskelvoton.

Myös muihin, suojelustatuksellisiin lajeihin kohdistuvien haittavaikutusten arvioinnit on niin ikään tosiasiallisesti sivuutettu perusteluitta, puhumattakaan ekologisista haittavaikutuksista

MITEN VARJOJEN VÄLKKYMISEN HAITAT ON ARVIOITU LIIKENNETURVALLISUUDEN SUHTEEN OSALLA AUTTIN-PERNUN VÄLISTÄ KANTATIE 81:STÄ?

Ei tosiasiallisesti mitenkään. Vaikka keliolosuhteet voivat olla muutenkin huonot juuri silloin, kun varjot välkkyvät tielle.

KONSULTTIVETOISET SELVITYKSET AIDON OSALLISTUMISEN, DEMOKRATIAN JA PUOLUEETTOMAN VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN IRVIKUVANA

Ei edes Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvityksessä - joka sinällään on jo lähtökohtaisesti konsulttivetoisena tuulivoimatoimijoiden intressien mukaisesti tehtynä sekä lainsäädäntöämme että muita kuin tuulivoimabisnekseen liittyviä teknistaloudellisia seikkoja huomioimatta kyseenalainen - ole hyväksytty tuulivoima-alueeksi nyt puheena olevaa hankealuetta kokonaisuudessaan. Yksistään suurten uhanalaisten petolintujen elinympäristöjen takia koko puheena oleva hanke on väistämättä toteuttamiskelvoton ja epärealistisella pohjalla.

Mainittakoon, että muun muassa mediassa on viime aikoina peilattu viranomaisilta ulkoistettua konsultti- ja konsulttiyhtiövetoista toimintaa ja projekteja hyvinkin kriittisesti esimerkiksi juuri suhteessa maakuntakaavoitukseen. Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvitys on Pöyryn tekemä, niin ikään kyseisen hankkeen YVA-selostus on Pöyryllä teetetty. Väistämättä tulee mieleen, että Pöyry-yritysruppäeseen kuuluvat toimijat pyrkivät mm. Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvityksellä saada kaavoitetuksi tuulivoima-alueita ennen kaikkea omia ja bisneskumppaniensa intressejä silmällä pitäen välittämättä muista arvoista ja muita arvoja turvaavasta lainsäädännöstä tuon taivaallista.

Tuulivoimabisneksessä on meneillään ennen kuulumattoman valtaisa tulosiirto tuulivoimaa pakolla rahoittamaan joutuvilta kansalaisilta (pakkosyöttötariffi) sijoittajille ja maanvuokraajille. Ei ole liioiteltua sanoa, että kansaa jaetaan nyt kahtia tuulivoiman maksumiehiin, jotka vielä joutuvat kärsimään haitoista sekä tuulivoimabisneksen edunsaajiin. Ei myöskään voi välttyä ajatukselta, mahtavatko Mauri Pekkarisen tyttären ja vävyn kytkökset tuulivoimabisnekseen (FCG, Taaleritehdas) myötävaikuttaa kulissien takana näiden Posion ja Kemijärven hankkeiden eteenpäin viemiseen kansalaisten tahdosta ja lainsäädännöstä piittaamatta?

TUULIVOIMAN TUKIPOLITIikka ON JOHTAMASSA HOLTITTOMAAN TUULIVOIMARAKENTAMISEEN SUOMESSAKIN

On ilmeistä, että korotettuun syöttötariffiin ehtimis-kilpajuoksun takia muu lainsäädäntö (mm. maisemiin ja luonto- ja kulttuuriarvoihin, meluun, ihmisten terveyteen, elinympäristöön ja viihtyvyyteen, kansalaisten omaisuuden suojaan, poronhoitoon yms. liittyvä lainsäädäntö) on tosiasiasa nyt jäämässä jyrätyksi. Tässäkin YVA-selostuksessa on varsin tarkoitushakuisesti ja jopa virheellisesti vedottu tuulivoiman merkitykseen ja vaikutuksiin ilmastonmuutosasiassa. Tässä yhteydessä ei ole mahdollista käsitellä ilmastonmuutosasiaa ja tuulivoimalla keinottelua päästökauppoineen ym. kattavasti, lähtökohtana on tämän nimenomaisen hankkeen ympäristövaikutusten arviointi ja arvioinnin riittävyys tai riittämättömyys. Vaikka tuulivoimaan sinänsä suhtauduttaisiin kuinka myötämielisesti olipa myötämielinen suhtautuminen asiallisesti perusteltua tai ei, voivat ympäristövaikutukset yksittäisten hankkeiden osalta ja yksittäisten paikkakuntien osalta silti olla katastrofaalisia, kuten Posion Murtotuulen hankkeen tapauksessa.

EI TUULIVOIMA EIKÄ TUULIVOIMALLA JA PÄÄSTÖKAUPOILLA KEINOTTELU HILLITSE ILMASTONMUUTOSTA - TUULIVOIMAN MARKKINOINNISSA TOSIASIAT ON SIVUUTETTU

Tutkimusten mukaan tuulivoima ei ole osoittautunut tyhjää paremmaksi ilmastonmuutoksen hillitsemisessä, esimerkiksi Saksassa on menty taakse päin, kun siellä on jouduttu ottamaan käyttöön hiilivoimaloita. Koko ilmastonmuutos on tutkijoidenkin piirissä kiistanalainen kysymys. Tukipolitiikan synnyttämä tuulivoimainnostonus päästökauppoineen ja muine keinotteluineen on johtamassa siihen, että tuulivoimaa yritetään rakentaa "hinnalla millä hyvänsä" niillekin alueille, joille tuulivoiman rakentaminen ei lainkaan sovellu eikä oikeasti edes kannata.

Mikäli tuulivoimaa johonkin Suomessa halutaan rakentaa, on tuulivoima-alueiden sijoittamisessa otettava huomioon muutkin arvot ja lainsäädäntö - tuulivoima-alueita ei tule sijoittaa yksinomaan tuulivoimabisneksessä toimivien tahojen sanelupolitiikalla ja tuulivoiman edunsaajien tahdon mukaan.

Juuri Murtotuulen hanke on pahimpia esimerkkejä siitä, kuinka erämainen luonto ja monet ympäristön arvokohteet (Juujärvi, Kemijokivarsi, Korouoma, luonnonsuojelualueet, myös voimassa olevassa Itä-Lapin maakuntakaavassa määritetyt virkistyskäyttö- ja matkailualueet laajalti) menettäisivät merkityksensä ja jäisivät jyrätyksi Taaleritehtaan eli nykysuomeksi käännettynä Rahantekotehtaan intressien vuoksi.

Kokonaisarviointi, vaihtoehtojen vertailu ja johtopäätösten teko perustuu nyt YVA-selostuksessa riittämättömiin ja puutteellisiin selvityksiin. Johtopäätöksiä ei ole osattu vetää objektiivisesti, vaan hankkeen etuja liioitellaan ja haittoja vähätellään. Välillisten ja kumuloituvien vaikutusten sekä yhteisvaikutusten arviointi muiden hankkeiden suhteen on erityisen riittämätöntä, tosiasiasa nämä seikat on nyt sivuutettu. Paikallisia oloja ja erityispiirteitä ei ole lainkaan huomioitu.

Yleiskaavoituksen tulee lainsäädännön perusteella pohjautua riittävään ja tarpeeksi laadukkaaseen ympäristövaikutusten arviointiin, joten yleiskaavoitus ei ole nyt mahdollista.

Mikäli hanketta kaikesta huolimatta halutaan viedä eteenpäin, on välttämätöntä etsiä hankkeelle oikeasti vaihtoehtoisia ja realistisia sijaintipaikkoja: Kemijoen itäpuoliselle ja Korouoman laakson (suurinpiirtein linja Autti - Lapiosalmen eräleirikeskus) pohjoispuoliselle alueelle tuulivoima-alueita ei missään tapauksessa voida sijoittaa.

6. H

Yleistä

Posion Murtotuulen YVA-arviointiselostus on laadittu täysin tilaajan eli sijoitusyhtiö Taalerintehtaan ehdoilla, joka tulee ilmi mm. siinä, että arvioinnissa päädytään lähes aina lausuntoihin - olipa kysymyksessä sosiaaliset, ekologiset tai kulttuuriset seikat, että

Murtotuulen ”*tuulivoimapuistosta ei ole haittaa*”.

Todellisuudessa tuulivoimasta on monenlaista ongelmaa asumisviihtyisyydelle, asumiselle, vapaa-ajan asumiselle, linnustolle, paikallisille elinkeinoille, maisemakuvaan, terveydelle jne. Tätä todistaa tuulivoimakokemukset yhtä hyvin Suomessa kuin ulkomaillakin.

Pöyry-yhtiö YVA-selvityksen tekijä ei ole myöskään ottanut millään tavalla huomioon loma-asukkaiden mielipiteitä puiston rajauksessa ja tuulimyllyjen sijoittelussa. Päinvastoin myllyjä on sijoitettu sinne mihin niitä on vähiten toivottu.

Erämaa tuhoutuu ja häviää

Posion Murtotuuli-hankkeessa on tarkoitus rakentaa suuria jättiläismyllyjä alueen viiden tunturin huipulle peräti 34-51 kappaletta. Massiiviset myllyt rikkovat ainutlaatuisen erämaan ja muodostavat hallitsevan elementin koko alueelle. Pyyhkäisykorkeus nousee yli 600 metriin merenpinnasta ja niiden kaukonäkymä ulottuu kauas erämaahan.

Tuulipuisto sijoittuu kahden -Mustarinnan ja Korouoman Natura-alueen väliin sekä tuulipuiston sisällä on ainutlaatuinen Pyyttöjan – Ukkosenlammen suojelualue. Natura-alueen väliin sijoittuva valtava tuulipuistohanke pilaa niiden alkuperäisen tarkoituksen toimia luonnon näyttämönä monipuolisine maaperineen ja linnustoineen sekä eläinlajeineen.

YVA-arviointiselostuksessa ei millään muotoa arvioida puiston vaikutusta alueen erämaahan ja sen luonteeseen. Arviointi enemmänkin keskittyy yksityiskohtiin, kuin luo yleiskuvaa suhteesta erämaahan ja sen kehittyvään vapaa-ajan asumiseen.

Erämaa-alueen tärkein elementti tuulimyllyjen myötä tuhoutuu ja häviää.

Kunnan kaavoituksen vastainen

Posion kunta on hyväksynyt 3 vuotta sitten alueelle Julmajärvi-Pyytölampi ranta-osayleiskaavan sillä perusteella, että aluetta ryhdytään kehittämään virkistys- ja vapaa-ajankäyttöön tukeutuneen alueen erämaahan. Alueelle on kaavoitettu 31 tonttia ja rakentaminen on lähtenyt hyvin käyntiin ja vapaa-ajan asukkaat ovat hakeutuneet luottaen maanomistajan Posion yhteismetsän lupauksiin, että valittu kehityslinja jatkuu ja erämaaluonne säilyy.

Murtotuulen tuulivoimapuisto on jyrkässä ristiriidassa vasta valitun kunnan/kaavoittajan kehittämislinjan kanssa ja aiheuttaa vapaa-ajanasumiselle kohtuutonta haittaa. Itse asiassa Julmajärvi-Pyytölampi loma-asuntoalue sijoittuu tuulipuiston sisään, vaikka se on YVA-paperilla rajattu sen ulkopuolelle.

Vapaa-ajanasukkaat kokevat, että mikäli tuulipuistohanke toteutuu, he asuvat ja viettävät vapaa-aikaansa tuulivoiman suurteollisuusalueella. Voidaan puhua jopa petoksesta, koska niin suuri ero on erämaan ja teollisuusalueen välillä.

Ihmisten pitää kyetä luottamaan kuntaan kaavoittajana, sillä yksittäisen ihmisen suorittamat investoinnit rakennuksiin ja elämän suuntautumisiin ovat ainutlaatuisia ja kertaluonteisia, eikä niitä voida muuttaa yks kaks toiseksi.

Lupausta erämaasta ei voi korvata rahalla.

Maakuntakaavan vastainen

Posion Murtotuulihanke on myös voimassaolevan maakuntakaavan vastainen, jossa alue on merkitty maa- ja metsätalousalueeksi. Lapin liitto on käynnistänyt maakuntakaavan uudistamisen ja se valmistuu vuoden 2015 loppuun mennessä.

YVA-selvityksen yhteydessä on käynyt ilmi, että Lapin ELY-keskukseen ja Lapin liittoon sekä Posion kuntaan kohdistuu ympäristöministeriöstä poliittisia paineita, jonka mukaan hanketta tulisi kiirehtiä Suomen EU:lle antaman uusiutuvien energialupausten vuoksi. Onpa kerrottu, että Lapin liiton tekemä Lapin tuulivoiman potentiaaliselvitys korvaa maakuntakaavan ja riittää kunnalle perusteeksi kaavoituksen käynnistämiseen.

Lapissa on vireillä lukuisia tuulivoimapuistohankkeita ja maakuntakaavoista vastaavalta Lapin liitolta puuttuu laajempi selvitys ja tutkimus siitä, mihin alueisiin tuulivoima parhaiten sopisi. Pelkkä tuulivoiman potentiaaliselvitys ei vastaa kokonaisvaltaista suunnittelua

ja kaavoitusta, koska se ei ota huomioon mm. asumista, alueen luontoarvoja, linnustoa ja eläimistöä, matkailuelinkeinoja jne.

Lapin liiton tekemä tuulivoimaselvitys mittaa vain tuulen voimakkuuksia - ei muuta.

Posion Murtotuulipuistohanke on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti niin merkittävä hanke, että se on hyväksyttävä maakuntakaavan yhteydessä, eikä erillisenä kiirehdittyinä mahdollisesti lainvastaisena prosessina.

Lapin liitolla maakuntakaavoittajana tulee olla kokonaisnäkemys siitä miten Lapin luonnonolosuhteet otetaan huomioon ja miten laaja loma-asutus virkistysmahdollisuudet ja viihtyisyys turvataan.

Puiston uudelleen rajaus

Tuulipuisto on piirretty kartalle niin, että sen ulkopuolelle jää Julmajärvi-Pyytölampi loma-asutusalue. Todellisuudessa ja luonnossa loma-asutus ja sen kaava-alue jää Vitikko- ja Kuovitunturin tuulimyllyjen väliin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että koko loma-asutusalue sijoittuu suurtuulivoiman teollisuusalueelle ja sotii räikeästi loma-asutusalueen kaavoitusta vastaan.

Vapaa-ajan asukkaat ovat vaatineet, että tuulimyllyt poistettaisiin Vitikko- ja Kuovituntureista ja tuulimyllyt sijoitettaisiin vähintään 2,5 kilometrin päähän loma-asutuksesta, koska silloin myöskin tuulivoiman meluhaitoilta vältyttäisiin, kun myllyt eivät pyörisi vapaa-ajan asuntojen molemmin puolin.

Esitänkin, että tuulipuisto rajataan uudestaan niin, että Vitikko- ja Kuovitunturin 11 myllyä poistetaan ja rajaus pannaan kulkemaan Murto- ja Lemmontunturin alueelta.

Toimenpiteellä poistettaisiin kaavoituksen räikein epäkohta, jossa loma-asutus on tuulipuiston sisällä ja teollisuusalueella.

YVA-selvityksessä todetaan, että myllyjä ei tule rakentaa 2,5 km lähemmäs matkailuyritystä. Julmajärvellä toimii mökkiyritys ja kaavassa on useita yritystarkoitukseen varattuja tontteja.

Tuulimyllyjen kaaviokuva johtaa harhaan

Tuulimyllyjen sijoituskartalle on merkitty Julmajärvi-Pyytölampi alueelle 6 vapaa-ajanasuntoa. Todellisuudessa niitä on jo rakennettu 11.

Oikeampi ja totuudenmukaisempi kuva syntyy alueesta, kun kartalle merkitään kaikki 31 loma-asutustonttia. Posion kunta kaavoittaessaan alueen on halunnut tuon määrän vapaa-ajan asuntoja matkailuyritys- ja yksityiseen tarkoitukseen ja ne pitäisi näkyä myös kartalla.

Sillä, että onko tontit rakennettu - vai eikö - ei ole tässä merkitystä muussa kuin siinä mielessä, että tonttien omistaja Posion Yhteismetsä tuntuu luopuvan rakentamattomista tonteista ja koko mökkialueesta. Tätä johtopäätöstä tukee myös se, että yhteismetsä ei enää aktiivisesti markkinoi aluetta, eikä niitä voi nähdä yhtiön kotisivuilta.

Tuulimyllyjen rakentamisen myötä vesittyä koko Julmajärvi-Pyytölampi erämaa vapaa-ajan asutusidea ja sen jo myöntää maan omistaja pyrkiessään pimentämään suunnitellun alueen laajuuden.

Posion kunnan kaavoituksesta vastaavana hallintoelimenä ja päättäjänä on toimittava niin, että vapaa-ajan asutuksen alkuperäinen luonne ja idea säilyy.

Vuorovaikutteinen ja osallistuva prosessi ei toteutunut

Lain mukaan YVA-prosessin pitäisi olla vuorovaikutteinen ja osallistuva. Murtotuuli-hankkeessa näin ei ole tapahtunut. Kysely, joka on lähetetty asukkaille, mittaa vain suhtautumista ja mielipiteitä tuulivoimaan yleensä.

Kaavan laatija on kerran järjestänyt keskustelutilaisuuden kaukana 40 kilometrin päässä kylistä ja vapaa-ajan asutuksesta, joita tuulivoimahanke tulee koskemaan. Paikalla oli kourallinen ihmisiä. Mikäli tilaisuus olisi järjestetty Pernun- ja Suorsankylissä tai vaikkapa Julmajärvellä, olisi osallistujien määrä ollut moninkertainen.

Osallistuva ja vuorovaikutteiden prosessi on ihan jotakin muuta, kuin miten Pöyry-yhtiö sen toteutti. Vuorovaikutteisen prosessin aikana asukkaat saavat tietoa hankkeesta, kehittävät omaa käsitystään hankkeeseen ja valmistautuvat muutokseen. Mikään näistä tekijöistä ei ole prosessin aikana asukastasolla toteutunut.

Pöyry-yhtiö on kuunnellut yksinomaan Taalerintehdasta ja Posion yhteismetsää, mutta ei asukkaita, joiden elinympäristöä hanke rajusti koskee.

ELY-keskuksen tulisikin ennen selvityksen hyväksyntää vaatia Taalerintehdasta ja Pöyry-yhtiötä tekemään tutkimus ja selvitys asukkaiden keskuudessa siitä, miten he kokevat suuren tuulipuiston tulon alueelle ja miten se vaikuttaa vapaa-ajan asukkaiden suhtautumiseen muuttuvaan ympäristöön ja mahdollisuuksiin toteuttaa virkistäytymistä, lepoa, luonnon esteettisyyttä, elämyksellisyyttä, hiljaisuutta jne.

Eli kaikkea sitä minkä vuoksi asukkaat ovat valinneet virkistyspaikaksi erämaan ja luonnonrauhan. Tutkimus antaisi ainutlaatuista tietoa päättäjille ja viranomaisille siitä miten erämaahan sijoitettu mahdollinen tuulivoimapuisto koetaan lähialueen kylissä ja vapaa-ajan asukkaiden keskuudessa.

Samalla voitaisiin useiden kuulemistilaisuuksien kautta päästä aitoon kontaktiin ja vuorovaikutukseen asukkaiden kanssa.

Linnustoselvitys ja maakotkan pesimäalueet

Linnustoselvitys on tehty pinnallisesti muutamaan havainnepäivään perustuen ja sitä on täydennetty muilla yleisillä otaksumilla.

Suurin puute selvityksessä on siinä, että alueella tiedetään olevan useita maakotkan pesiä ja kotkat käyttävät puistoaluetta reviirinään. Kun huomioon otetaan myllyjen peräkkäiset ryppäät tuntureiden huipulla, aiheutuu niistä suuri vaara pyydystävälle petolinnuille ja eritoten maakotkalle.

Maakotka on suojelullisesti huomattava laji.

ELY-keskuksen tulisikin vaatia erillistä maakotkaselvitystä alueelle ennen YVAn lopullista hyväksyntää. Selvitys voitaisiin tehdä yhdessä paikallisten asukkaiden kanssa ja se samalla lisäisi vuorovaikutteisuutta ja osallistumista kaavaprosessiin.

Tuulipuiston sisään sijoittuu Ukkosenlammen ja Pyytöuman suojelualue, joka on suojeltu mm. linnuston vuoksi. Suojelualueen molemmin puolin on sijoitettu 10 tuulimyllyä Kuovi- ja Lemmontunturin huipuille, jotka eivät voi olla vaikuttamatta alueen linnustoon ja suojeluun.

Mikäli tuulimyllyt rakennetaan suunnitellusti, menettää koko alue suojelullisen merkityksen ja virkistysarvon. Alueelle on rakennettu vaellusreitti, jonka arvo myllyjen tulon jälkeen myös romahtaa.

Lapin ELY-keskukselle/yhteisviranomaiselle

Pöyryn tuottamassa YVA-selvityksessä on seuraavia puutteita, jotka tulisi täydentää ennen hyväksyntää:

- 1.ELY-keskuksen tulisi päättää, että ensin hyväksytään Lapin liitossa maakuntakaava ja vasta sitten tuulipuistoa koskeva kaava. Murtotuulivoimahanke on maakunnallisesti niin merkittävä ja suuri hanke, että se edellyttää maakuntakaavan hyväksynnän.
- 2.Tuulipuistoalue pitäisi rajata uudelleen niin, että vapaa-ajan asuntoihin olisi matkaa vähintään 3 kilometriä, koska Julmajärvi-Pyytölampi alue on kaavoitettu erämaaidean mukaiseksi vapaa-ajan asumisen virkistysalueeksi.

Sama sääntö voisi koskea kaikki Lapin erämaahan suunniteltuja tuulipuistoja.

3. Pöyryn toteuttama YVA-selvitys ei vastaa vuorovaikutteisen ja osallistuvan suunnittelun prosessia ja varsinkin sosiaalisten

vaikutusten arviointi on jäänyt toteuttamatta yhdessä asukkaiden kanssa. Sosiaalisista vaikutuksista tulisi tehdä erillinen tutkimus, joka palvelisi myös viranomaisia, kaavoittajia jne.

4. Murtotuuli-tuulipuistohanke on jyrkässä ristiriidassa Posion kunnan vasta kolme vuotta sitten hyväksymän kehityslinjan kanssa, joka tähtää erämaisen vapaa-ajan vieton kehittämiseen alueella. Ristiriita voitaisiin poistaa 2. kohdassa olevan ehdon perusteella.

5. Tuulipuiston rakentaminen tulisi vaiheistaa niin, että ensin rakennettaisiin Rovaniemi-Posion päätien varteen suunnitellut 12 voimalaitosta ja toisessa vaiheessa muutaman vuoden kuluttua Palkikkaan ja sen tien viereen suunnitellut tuulimyllyt.

Vaiheistuksella varmistettaisiin, että valittu tekniikka toimii olosuhteissa, jos jäätäminen puustoon tulee poikkeuksellisen varhain ja sitä kestää pitkälle kevääseen. Tykky on harvinaisen voimakasta alueen korkeasta ylängöstä johtuen.

Vitikko- ja Kuovitunturiin suunnitelluista tuulimyllyistä pitäisi luopua kokonaan.

6. Maakotkan pesimä- ja reviiri-alueista pitäisi tehdä erillinen selvitys, koska tuulimyllyjä ei voida sijoittaa maakotkien reviiri-alueelle.

Muistutusta on täydennetty 6.8.2013 ja 2.9.2013 seuraavasti:

Ennen kuin hanketta toteutetaan, pitää hankkia ympäristölupa, koska tuulipuisto vaikuttaa vapaa-ajan asumiseen ja naapuruussuhdelain mukaisiin tekijöihin. Puisto hankkeena on jo nyt tyrehtyttänyt tontinvuokrauksen ja uusrakentamisen. Tällaista vaikutusta ei saisi puistolla olla ja se todistaa Julmajärvi-Pyytölampi rantaosayleiskaavan kumoutumista. Myöskin yhteismetsä kaavan laatijana on lopettanut tonttien markkinoinnin ja näin ”tunnustaa” toimillaan tuulipuiston negatiivisen vaikutuksen loma-alueeseen vaikka tuulipuistoa ei ole edes vielä rakennettukaan. Samoin YVAssa ei ole selvitetty alueen pohjavesistöjä ja puiston vaikutusta niihin.

Posion Murtotuulipuisto voitaisiin toteuttaa vaiheittain siten, että ensin rakennettaisiin päätien varteen ja sähkölinjojen läheisyyteen suunnitellut myllyt ja sitten myöhemmin kahden vuoden kuluttua muulle alueelle kuitenkin niin, että lähimmät myllyt tulevat vähintään kolmen kilometrin päähän Julmajärvi-Pyytölampi kaavasta.

Perustelut:

Taalerintehdas on päättänyt hankkia suurmyllyjä Saksasta, joiden toimivuutta ja ääni- sekä jäänestotekniikkaa ei ole testattu Lapin ja tuntureiden tuuli- ja tykkyjäolosuhteissa. Samoin ääni- ja

melumittaukset puuttuvat arktisista olosuhteista. Kahden vuoden aikana sitten voitaisiin tarkemmin selvittää ja tutkia myllyjen soveltuvuus arktisille alueille.

Kolmen kilometrin sääntö perustuisi siihen, että näin välttyttäisiin pilaamasta Julmajärvi-Pyytölampi asemakaava-alue ja samalla säilytettäisiin erämaaluonne sekä mahdolliset melu- ja välkkyvalohaitat.

Maailmalta on tutkimuksia, joilla voidaan osoittaa tuulivoimamelun aiheuttavan stressiä, unettomuutta, väsymistä.... Vapaa-ajan asukkaat ovat rakentaneet rakennuksensa päästökseen eroon kaupunki- ja työstressistä ja virkistyäkseen levon ja hiljaisuuden vallitessa luonnon keskellä.

7.1 ja J

Julmajärvi-Pyytölampi ranta-asetelmassa sanotaan: *Alue muodostuu erämaaluonteiseksi alueeksi, jonne voi sijoittua ohjelmapalvelu tai matkailuyritysten erämaatukikohtia. Muita palveluita alueelle ei tule sijoittumaan.*

Posion Yhteismetsän kotisivuilla sanottiin: *Alue on luonnonkaunista erämaa-aluetta ja myös Posion valtionmaat sijaitsevat kävelymatkan päässä.*

Luottaen Julmajärvi-Pyytölampi ranta-asetelman sisältöön sekä Posion yhteismetsän suullisesti ja markkinointimateriaaleissa antamiin lupauksiin pysyvästi erämaaluonteisesta alueesta, jossa voi rauhassa nauttia retkeilystä, marjastuksesta, kalastuksesta ja metsästyksestä, teimme mekin tontinvuokraus- ja pian investointipäätöksen ja sitoumukset mökin ja talousrakennusten rakentamisesta. Hintalappua meidän kohdallamme tuli vajaat 60 000 euroa. Kaikkiaan Julmajärvelle on ehtinyt tulla jo 11 mökkiä saman asetelman pohjalta.

Olemme tulleet maksaviksi asiakkaita yhteismetsälle sen alueen virkistyskäyttöön perustuvaan liiketoimintaan ja odotamme nyt, että saamme vastineen sille, mitä olemme ostaneet. On totta, että juridisesti katsoen hallitsemme vain vuokramiehenä omaa tonttiamme, mutta yhteismetsän asiakkaina meillä piti olla oikeus nauttia myös tontin ympäristöstä, sehän oli syy, miksi vuokrasimme tontin. Ja laajemmalla alueella, kuin vain Julmajärven välittömässä läheisyydessä. Nyt Julmajärvi on puristunut tuulimyllyjen väliin kolmelta suunnalta. Mökkien jälleenmyyntiarvo on romahtanut. Tätä asiaa ei auta Taaleritehtaan ja yhteismetsän tarjoama mahdollinen rakennusten lunastus. Riippumattomat hinnannäärittäjät määrittelevät hinnan ”tuulipuistomökinä”, siis tuulipuiston keralla, ei ilman. Meillä vuokralaisilla on oikeus saada meille syntyvästä aineettomasta ja aineellisesta vahingosta kompensatio. Tämän ovat jo Posion yhteismetsä ja Taaleritehdas hyväksyneetkin, mutta se on saatava joka

tapauksessa, jos puisto toteutuu. Sen saaminen ei saa olla sidottu tiettyyn päivämäärään, johon mennessä hankkeen pitää olla tietyssä vaiheessa. Kompensaation saaminen ei saa olla kiristyskeino mökkiläisiä kohtaan.

Yhteismetsä lähti tuulivoimapuistohankkeessa mukaan Taaleritehtaan ajatukseen maksimoida voimaloiden lukumäärä alueella ja näin maksimoida energiasta saatavat tuotot ja yhteismetsän saamat vuokratuotot kaiken muun kustannuksella. Tämä on ollut kohtuuton lähtökohta jo alunperin itse alueen, sen luonnon ja nyt myös alueelle tulleiden ihmisten kannalta katsoen. Keskeisin tuulimetsä kattaa 9 x 9 km:n, siis yli 80 km²:n laajuisen alueen, on tikattu täyteen voimaloita ja pilaa täysin Pyytöjan-Ukkosenlammen suojelualueen arvokkaine sisältöineen ja erään komeimmista vaara-alueista, joita Lapista löytyy. Tervolan nelostien voimalat eivät pilaa mitään, niistä kuntalaiset ylpeilevät ja tiellä kulkijat pitävät voimaloita komistuksina matkansa varrella.

Murtotuulen voimalat pilaavat arvokkaan, erämaan näköisen alueen ja sen luonnon. Metsätaloudesta huolimatta ja osin myös sen ansiosta nousevat maat hivelevät aluetta autolla Palojoentietä lähestyvän silmää, esim. kuusitaimikot vaarojen rinteillä antavat tunteen aivan kuin olisi Pohjois-Amerikan Kalliovuoria tai Alaskan rinteitä lähestymässä. Ehkä tämän kokee helpommin ulkopaikkakuntalainen kuin paikallinen, jolle komeat maisemat ovat huomaamaton itsestäänselvyys. Yhteismetsällä olisi ollut alueella mahtavat mahdollisuudet luonnon virkistyskäyttöön perustuvaan kauaskantoiseen liiketoimintaan, jossa kestävyysvajetta ei olisi syntynyt mihinkään suuntaan.

Edellä esitettyjen vahinkojen rajaamiseksi hankkeesta tulisi poistaa kaikki Palojoentien itäpuolelle sijoitetut myllyt sekä Kuovitunturiin sijoitetut myllyt. Näin hyväksytyyn ranta-asemakaavan sisältöä ja henkeä ei täysin poljettaisi lokaan ja edes Poksamon ja Julmajärven vapaa-ajan asukkaat saisivat ainakin vähän oikeutta osakseen. Hanke olisi myös hieman kohtuullisempi ympäristölleen ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden kannalta. Ympäristöön liittyvässä liiketoiminnassa on kaikista oleellisinta sovittaa toiminta muihin alueen käyttömuotoihin ja alueen ekologiin, sosiaalisiin arvoihin ja kulttuuriin arvoihin. Vain näin luodaan kestävä kehitys ja hyvää elämää, jota ei tarvitse häpeillä. Tässä hankkeessa sitä joudutaan tekemään.

Rajaamisen jälkeenkin tuulivoimapuisto olisi edelleen Suomen suurin ja tuottaisi toteuttajalle ja vuokraajalle merkittävät tulot vaikkakin kyseenalaisella kunnialla, mutta jotain olisi kuitenkin pelastettukin. Parhaassa tapauksessa, jos toteuttaja ilmoittaisi myllyjen rajaamisesta ennen kaavan esillepanoa, voitaisiin mahdollisesti välttyä ainakin Julmajärven vapaa-ajan asukkaiden kaavavalituksilta, jolloin hankkeen viivästymisen aiheuttamat tuottojen ja tukien menetykset jäisivät siltä osin pois. Tilanteessa myös toteuttaja voitaisi. Liian lähelle tulevat

myllyt ja toteuttajien tähänastinen välinpitämättömyys pyyntöihin niiden rajaamisesta on meille se pahin kivi kengässä

8. K

Olen molemmissa Posion tilaisuuksissa kysynyt voimaloiden lentovaloista. Taamir Fareed tuumasi viimeksi, että lentovalot on suunnattu ylöspäin eikä näin ollen valoista NIIN paljoa haittaa ole.

Satuin kesäyönä ajelemaan lin Olhavassa, jossa on käsittääkseni juuri samanlaiset myllyt kuin Posiollekin tulisi. Niiden myllyjen lentovalot kyllä näkyvät kirkkaasti ja hyvin niin kaukaa kuin aivan myllyjen ”juureltakin”.

Eli: Jos ja kun 53 myllyn valot vilkuttavat jatkuvasti á 20 000 kandelan teholla, saadaan revontulien katselusta nauttia ihan omasta takaa! Miljoona kandelaa on sellainen teho, että sitä ihailaan vielä Pallaksenkin hotelliilta.

Laajemmin: Väitän, että tulevaisuudessa valosaaste estää/häiritsee mm. revontulien katselijajapanilaisia kuin tuntureiden rauhaa etsiviä hiihtäjiäkin melkoisesti. Valothan näkyvät satoja kilometrejä eli kun ne korkeimmille paikoille tehdään vielä 120 m huippuja korkeammalle, ne kyllä näkyvät!

Miten ne olisivat vähemmän häiritseviä?

Vilkkuva valo on pahin. Paikallaan staattisesti pysyvä (punainen) valo ei pistä silmään läheskään niin pahoin kuin vilkkuva. Toiseksi valot pitäisi oikeasti suunnata enimmäkseen yläviistoon ja kolmanneksi Taamirinkin tuoma ajatus siitä, ettei joka myllyyn laitettaisi (kuin ehkä pieni valo) kirkkaita välkyttäjiä.